

GLASILO

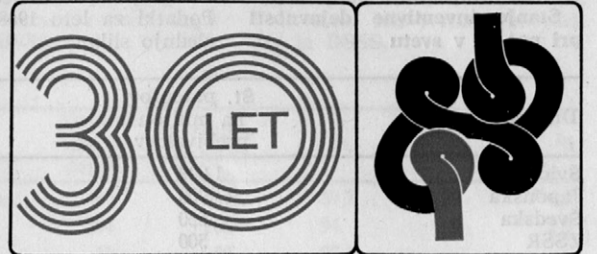
DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO VIII

SOBOTA, 15. APRIL 1978

ŠT. 4

1. maj — praznik za vsakogar in za vse

«Veseli zapojmo, bratje,
pesem dela!
Po vsej domovini glasno bo
zvenela.
S trdimi jeklenimi pestmi
naj se
nihče nikogar ne boji. V
skupnosti
le je moč in sila! O, da bi
tovarištvo
in svetla misel nas družila
še naprej!»

analizirane so bile tovarne, izvedena agrarna reforma, zemljo so dobili kmetje in delavci. Mesta, vasi in pokrajine so dobivale novo podo. Naš narod je stopil sam po svoji poti socializ-

ma. Takšen sistem se je uspešno razvijal dalje s Titom na čelu, ki je z velikim optimizmom in močno narodno zavestjo vplival na vse ljudske množice. Neodvisni od drugih smo zaorali

v ledino, napori so dali uspehe.

Prvi maj že več kot 30 let slavimo v mirnem obdobju. Dosegli smo precej ciljev, pred nami so novi problemi. Največji cilj je seveda ohra-

njati mir in svobodo, le pod takšnimi pogoji bo naš delovni človek uspešno delal zase in hkrati za skupnost.

V nekaterih deželah po svetu so še vojne, ljudje hočejo pravice. Onstran naših meja delujejo proti naši politiki v sovražnem smislu. Naši koroški bratje za Karavankami se še vedno potegujejo za pravice in mi smo z njimi ob vsakem času.

Potruditi se moramo za enotnost v delavskem razredu, da bomo lahko vestno izpolnjevali gospodarske naloge in sodelovati moramo v narodni zaščiti in ljudski obrambi. Braniti moramo naš samoupravni sistem in ga razvijati po jasno začrtanih poteh, Le na ta način bomo kovali srečne dni vnaprej. Ne samo za 1. maj, za vsak delovni dan, ob vsakem času recimo: »VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE!«

Vesna

*Za praznike
iskreno čestitamo!*

Uredniški odbor

Motivacija inventivne dejavnosti

Kaj je inventivna dejavnost?

Inventivna dejavnost je dajanje novih domislekov ali spoznanj.

Izum je najvišja oblika tehnične ustvarjanja, za katero dobimo državni ali mednarodni dokument, ki ga imenujemo patent. Na splošno pa ne uporabljamo besede »zumljanje«, kadar iščemo nove tehnične ali netehnične rešitve. V današnjem svetu so se uveljavile bolj določene oblike izrazov kot inovacija, ki je domislek, izmislek, izum, iznajdba, skratka neko novo spoznanje posameznika ali skupine.

Tehnična izboljšava je z zakonom definirana kot racionalizacija na tehničnem področju.

Koristni predlog pa je uveljavljen za racionalizacije iz ostalih področij (npr. organizacija, tržišstvo) in nagrajevanje tistih tehničnih racionalizacij, ki jih zakon izključuje.

Industrijska lastnina je izključna pravica za izkoriščanje izuma v industrijske namene.

Množična inventivna dejavnost se bavi z vključevanjem, sodelovanjem, organiziranjem in registriranjem širokega kroga delavcev v inventivno dejavnost.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Motivacija inventivne dejavnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Profesionalna ali poklicna inventivna dejavnost, tu je zajeta ta dejavnost poklicnih inovatorjev (strokovnjakov) v naših razvojnih in raziskovalnih oddelkih ter institutih, katerih inventivna dejavnost je planirana z delovnimi nalozami.

Licenca pomeni pridobitev pravice za izkoriščanje patenta.

Stanje inventivne dejavnosti pri nas in v svetu

Država	St. patentov na milijon prebivalcev	Skupno število
Švica	1.000	5.928
Japonska	700	71.114
Švedska	550	4.742
ZSSR	500	110.428
ZR Nemčija	500	34.005
Velika Britanija	450	26.711
DR Nemčija	450	7.339
ČSSR	450	5.879
Avstrija	350	2.486
ZDA	350	67.180
Francija	350	17.561
Poljska	150	4.855
Madžarska	150	1.555
Bolgarija	150	1.435
Romunija	100	1.993
SFRJ	80	1.006

Leta 1970 je VSOD Kranj izvedla anketo o inventivni dejavnosti v industriji v SRS. Od anketiranih podjetij so dobili podatke, da je bilo v obdobju 1965—1969 61 izumov, 999 tehničnih izboljšav in 247 koristnih predlogov, kar pomeni 1,7 izuma na 939 zaposlenih, 1 tehnična izboljšava na 57 zaposlenih in 1 koristen predlog na 232 zaposlenih v petih letih.

V ZSSR so samo v letu 1968 registrirali 4.110.300 racionalizacijskih predlogov, v Bolgariji 68.719 in v torskih predlogov, v ČSSR DR Nemčiji 601.669.

Komentar ni potreben. Bolezensko stanje na področju inventivne dejavnosti v SFRJ je močna zavora ne samo za napredek produkcijskih odnosov, ampak tudi za napredek družbenih odnosov. Eden od osnovnih elementov napredka samoupravnih produkcijskih odnosov je, da ustvarja družbene osnove za množični razvoj inventivne dejavnosti. Samoupravljanje, kot ena izmed oblik družbenih odnosov, nam nudi vse pogoje za ustvarjanje ugodne klime za stimuliranje in afirmiranje inventivne dejavnosti, ker v svojem bistvu samoupravljanje predstavlja množično inventivno dejavnost.

Kaj zavira razmah inventivne dejavnosti v naših organizacijah združenega dela?

Na to vprašanje je dala anketa prof. Jurančiča naslednji odgovor:

— velika obremenitev strokovnega in vodstvenega kadra z vsakodnevnim operativnim, — pojavi nevoščljivosti za eventualno izplačilo nagrade,

— premajhna usidranost zaveštvi, da je kljub navedbi v prejšnji točki udeleževanje v tej smeri važno in donosno,

— še vedno premajhna informiranost delavcev,

— nejasna in težko določljiva stališča, kaj je kdo dolžan narediti po službeni dolžnosti in od tod mnogi utemeljeni in neutemeljeni pomisleki glede upravičenosti nagrad,

— pristojne odgovorne službe posvečajo tej dejavnosti premalo možnosti in ne nudijo potrebnih pomoči,

— delovni vpliv ima tudi nezadostna zainteresiranost nekaterih dejavnikov, posebno v primerih, ko gre za predloge, ki nimajo kratkoročnega večjega materialnega efekta. Ta premajhna zainteresiranost ima verjetno korenine v mentaliteti posamez-

Iz podatkov bilance izumov v letu 1974 je razvidno, da je bilo v Jugoslaviji registriranih 94 domačih izumov. To pomeni proti 118 izumom v letu 1973 padec za 20%. V primerjavi z letom 1970, ko je bilo registriranih 160 domačih patentov, znaša padec do leta 1974 za 41,5%. Število izumov se je v štirih letih zmanjšalo skoraj za polovico ter je doseglo svojo najnižjo točko. Na takšnem stanju smo bili leta 1947. Padli smo na zadnje mesto v Evropi in zaostali za mnogimi drugimi državami v svetu, ki so industrijsko celo manj razvite od nas.

Razvitost inventivne dejavnosti običajno merimo s številom na milijon prebivalcev v državi. Podatki za leto 1968 dajejo naslednjo sliko:

nikov, ki se opira na trditev, da je tovrstna dejavnost že zajeta v okviru dolžnosti in nalog na posameznih delovnih mestih,

— nezainteresiranost tistega dela kadra, ki po pravilniku ni upravičen do odškodnine ali pa je udeležen samo z določenim procentom,

— družbeno premalo cenjena in nagrajevana izumiteljska dejavnost,

— premajhna angažiranost službe, ki je zadolžena za razvijanje izumiteljske dejavnosti,

— dosedanje ne dovolj precizne določbe o odškodninah za posamezne vidike inventivne dejavnosti (izum, tehnična izboljšava, koristni predlog),

— osebna komodnost posameznikov, ki ne kažejo posebne ambicije za publiciranje svojega dela,

— strah posameznika, da bi se osmešil in strah pred javnostjo,

— pomanjkanje samoiniciativnosti.

Kako pospešiti inventivno dejavnost

Iz prakse lahko ugotovimo, da je glavni razlog za majhno inventivno dejavnost v tehničnem smislu, še bolj pa za šibko gospodarsko učinkovitost domačega inventivnega dela, nezainteresiranost gospodarstva, ki izvira z predreformskega obdobja, ko je bilo mogoče uspešno gospodariti predvsem z naslanjanjem na ekstenzivne faktorje gospodarskega razvoja (investicije, zaposlovanje itd.). Zato naše delovne organizacije na področju tehnološkega napredka niso odigrale tiste družbene vloge, ki jo imajo v kapitalističnem tržnem gospodarstvu samostojne firme, v administrativnem planskem gospodarstvu pa država. Čeprav je z uvedbo delavskega samoupravljanja država nanje prenesla iniciativo na tem področju in je naša družba sicer uvedla klasične stimulative ukrepe (patentno zaščito, zaščito poslovne tajnosti itd.), ki v razvitem tržnem gospodarstvu normalno spodbujajo in usmerjajo stremenje gospodarskih organizacij po gospodarski uspešnosti v angažiranju na področju tehničnega napredka, so nerazvit sistem gospodarjenja in nerazviti tržni odnosi pri nas paralizirali inventivno delo.

Med osnovnimi vzvodi za pospešitev inventivne dejavnosti je gospodarski interes, tega pa rodijo predvsem gospodarske potrebe — ekonomski pritisk, do katerega pride na vse bolj konkurenčno intenzivnem trgu.

Predpostavljamo, da ekonomski interes za tehnološke inovacije pri naših organizacijah združenega dela obstoja, zato se lahko omejimo na predloge, kako bi vključili naše inventivne potencialne v zadovoljevanje tega interesa.

Osnovna problema, ki ju je treba v tej zvezi rešiti, sta naslednja:

— vsebinska vgraditev inventivnega dela v gospodarska prizadevanja nosilcev gospodarske iniciative,

— organizacijska povezanost celovitega inovacijskega procesa.

Za dinamiko inovacijskega procesa pa je bistvenega pomena, da je celovita inovacijska veriga enakomerno motivirana in stimulirana za delo pri inovaciji. Inovacijski proces zahteva aktivno sodelovanje velikega števila ljudi in kolikor je materialna stimulacija glavni inovacijski faktor, velja to za vse udeležence in ne le za novatorje. Kljub posebnemu pomenu inventivne dejavnosti v sklopu dejavnikov, ki sodelujejo v inovacijskem procesu, je napačno, če se posebej stimulira samo aktivnost tega člana, delo ostalih členov pa se smatra za izvrševanje redne delovne dolžnosti. Takšno obravnavanje ostalih členov inovacijske verige, katerih sodelovanje pa je bistveno za končni efekt inovacije, vodi do znane pasivnosti teh členov in celo do blokiranja gospodarske aplikacije in tako do razvrednotenja uspešnega dela v inventivni fazi inovacijskega procesa.

Problem nagrajevanja izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav zato ne smemo obravnavati ločeno od problemov organizacije raziskovalnega dela in inovacijskih procesov in od problema stimulacije ostalih členov v inovacijski verigi. Določitev še tako visokih odškodnin izumiteljem samo po sebi ne bi rešilo problema, ker bi lahko negativno vplivalo na ostale udeležence inovacijskega procesa, pa tudi izumiteljem dejansko ne bi prinesla ničesar, saj se odškodnina praviloma izračunava od končnega gospodarskega rezultata.

Zato se moramo zavzemati za sistem stimulacije, ki bo upošteval logiko celotnega inovacijskega procesa in se ne bo ustavljal le pri enem členu inovacijske verige, oziroma pri inventivni fazi tega procesa. Končni cilj je pospeševanje tehničnih inovacij, ker šele te, ne pa same invencije, prispevajo direktno k gospodarskemu in s tem družbenemu napredku. Zato mora biti sprejet sistem stimulacije, ki ustreza temu cilju. Tudi načela pravičnosti zahtevajo, da pri rezultatu skupnega dela sodelujejo vsi tisti, ki so ga pomagali ustvariti, ne pa le eden od dejavnikov, pa čeprav je še tako pomemben. Končni rezultat inovacije, ki je tudi v sedanjem sistemu stimulacije inventivne dejavnosti osnova za določitev odškodnine, je sestavljen iz prispevka posameznih členov inovacijske verige, katerih vloge ni mogoče določiti vnaprej na nek abstrakten način, temveč je treba kvantifikacijo razmerij opraviti v vsakem konkretnem primeru, upoštevajoč prispevek različnih členov k uspehu konkretne inovacije.

Kaj napraviti v OZD, da se bo izboljšalo delo na področju inventivne dejavnosti?

Pripravi sporazum za razvijanje inventivne dejavnosti na osnovi skupnih izhodišč, metod in meril ter čimvečje uporabo domačih inovacij, s katerimi se dosega v gospodarstvu:

— hitrejši gospodarski napredek,

— krepitev samoupravnih odnosov,

— večjo produktivnost dela,

— večjo ekonomičnost in večje dohodke združenega dela,

— boljše kvaliteto izdelkov,

— stabilnost gospodarstva,

— varčevanje z materialom in energijo,

— varnejše delo,

— utrjevanje neodvisnosti.

Za doseganje teh ciljev je potrebno čimbolj množično vključevanje delavcev kot samoupravljalcev v proizvodnih procesih in gospodarjenju. Organiziranost OZD in TOZD pa mora biti taka, da pospešuje ustvarjalnost na vsakem delovnem mestu in v vsakem delu proizvodnje. V ta namen bi bilo potrebno ustanoviti posebno komisijo pri delavskem svetu, ki bi bila zadolžena za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge. Svoje delo pa naj bi opravljala tako, da bi:

— zbirala predloge za tehnične izboljšave in koristne predloge,

— ocenjevala smotrnost in gospodarnost teh predlogov,

— odmerjala odškodnino za avtorje tehničnih izboljšav in koristnih predlogov,

— sodelovala s komisijo za izume in tehnične izboljšave SOZD,

— sodelovala z vodstvom organizacije pri odmeri odškodnine in pri sklepanju pogodb z avtorji izumov,

— vzpodbujala izumiteljsko in tudi drugo inventivno dejavnost.

Za opravljanje administrativno-tehničnih poslov komisije za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge v delovni organizaciji pa naj bi bil zaposlen referent. Njegova glavna naloga naj bi bila zbiranje in pripravljanje predlogov za razpravo in odobritev v pristojnih komisijah za izume in izboljšave.

Nagrajevanje inventivne dejavnosti

Izumitelji imajo po prej omenjenem sporazumu naslednje pravice:

— pravico do odškodnine,

— pravico, da so imenovani kot izumitelji v patentni prijavi,

— pravico do zaposlitve na takem delovnem mestu, ki je v neposredni zvezi z izumom in njegovim izkoriščanjem,

— ob sicer enakih pogojih imajo prednost pri natečajih, za štipendijo, strokovno izpopolnjevanje ali specializacijo ter druge ugodnosti,

— pravico do sodelovanja v predhodnih pripravah za izum in do sodelovanja pri izkoriščanju izuma.

Najboljši stimulativen del inovatorjev je odškodnina ali denarna nagrada. Višina odškodnine,

ki jo izplača OZD izumitelju se običajno izračuna na podlagi naslednjih elementov:

— gospodarska korist, ki jo prinaša izum OZD,

— prispevek tovarne za uredničenje izuma in uvedbo njegovega izkoriščanja,

— korekturni faktorji,

— posebne pomembnosti izuma.

V primeru, da ni mogoče izračunati gospodarske koristi, se odškodnina določa po prosti oceni, s tem da se upošteva pomen prijavljenega predloga in druge okoliščine. Tu se izberejo okoliščine največkrat tako, da grejo v škodo avtorja, kar pa ni v skladu z motivacijo inventivne dejavnosti!

Zaključek:

Iz navedenega kaj lahko privedemo do zaključka, da je razvijanje inventivne dejavnosti v znanosti in gospodarstvu življenjska nuja vsake nacije, če neče izgubiti tekme z zgodovino. OZD olajšuje konkurenčni boj doma in v tujini. Torej razvijanje inventivne dejavnosti je naš nacionalni in politični problem, saj gre za razvoj naše socialistične samoupravne družbe. Lahko smo prepričani, da brez široko zastavljene akcije ne bo mogoče razviti posamične ne skupinske inventivne dejavnosti, katera ima v gospodarsko razvitem svetu močno podporo in ugled, saj mu daje nove možnosti za napredek in uveljavitev.

Peter Mandronič

Literatura:

Inventivna dejavnost v združenem delu (Boškovič, Kersnič, Mačus, Pretnar B., Pretnar S., Puharič)

Organizacija in kadri št. 10 — 1075.

Organizacija in kadri št. 5, 6, 7 — 1976

LIP, lesna industrija Bled

razpisuje

naslednja učna mesta učencev v gospodarstvu:

v TO Tomaž Godec Boh. Bistrica

- 2 strojna mizarja
- 2 strojna ključavničarja
- 1 obratnega električarja
- 1 brusilca orodja in rezil
- 2 specializirana lesna delavca

v TO Rečica

- 2 strojna mizarja
- 2 stavbna mizarja
- 2 specializirana lesna delavca

v TO Mojstrana

- 1 strojnega mizarja

v TO Podnart

- 1 brusilca orodja in rezil
- 1 strojnega mizarja
- 1 strojnega ključavničarja

Pogoj za vpis je končana osnovna šola, razen pri specializiranih lesnih delavcih, kjer se zahteva končan najmanj 6 razredov osnovne šole.

Prijave s kratkim življenjepisom in zaključnim spričevalom sprejema splošni sektor do 30. junija 1978.

Volitve

Priloge in potek volitev za delegiranje v Zbor združenega dela in Samoupravne interesne skupnosti

Delovni ljudje uresničujejo politično in akcijsko enotnost socialističnih sil pri usmerjanju družbenega razvoja na temeljih oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Politična aktivnost obsega družbena načela in merila kadrovske politike za kandidiranje ob volitvah. S tako politiko si zagotavljamo demokratično predlaganje kandidatov za člane delegacij v skupščinah družbeno političnih in samoupravnih interesnih skupnosti kot tudi kandidatov za odgovorne družbene funkcije v občini, republiki SRS in SFRJ.

Med stalne aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa sindikatov, spada evidentiranje delegacij v ZZZ in SIS. Močnejša aktivnost na področju priprav za volitve se je začela še v letu 1977 posebno pa zadnje štiri mesece pred volitvami. Moramo ugotoviti, da smo to nalogo vestno in uspešno opravili, kljub temu da smo vzporedno evidentirali tudi delegate v naše samoupravne organe.

Skladno z zakonom o volitvah so bili izdelani pravilniki za predkandidacijske, kandidacijske in volilne postopke. Pravil-

niki so točno določali pravice in obveznosti vseh, ki so sodelovali pri volitvah. Izvršni odbori OO sindikata so dali predlog za formiranje temeljne kandidacijske konference ter predlagali listo možnih kandidatov za delegate.

Na prvi seji TK konference je bil sprejet poslovnik konference, podan, usklajen in sprejet predlog možnih kandidatov za člane delegacij. Obravnavan je bil predlog za delegate DPZ in predlog možnih kandidatov za vodilne funkcije v skupščini občine in SIS. Določen je bil tudi delegat za prvo sejo!

Po volitvah (9. 3. 1978) je bila takoj sklicana druga seja temeljne kandidacijske konference, na kateri so sodelovali poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij tudi vsi novoizvoljeni člani delegacij v DPZ in SIS. Zaradi enostavnjšega postopka je bila izvedena istočasno konstituantna seja novoizvoljenih delegacij. Na drugi seji je bilo podano poročilo z oceno političnih aktivnosti v zvezi s pripravami in potekom volitev. Obravnavan je bil predlog možnih kandidatov za vodilne funkcije v skupščini občine in SIS, za delegate DPZ skupščine SRS in republiške SIS, za člane predsedstva SRS in pa glasovanje za delegate zveznega zbora skupščine SFRJ. Določen je bil tudi delegat za drugo sejo OKK.

Predloge možnih kandidatov za vodilne funkcije v skupščinah SRS in SFRJ ste lahko prebrali v dnevnem časopisju, zato jih tukaj ponovno ne navajamo.

Na dan volitev 9. 3. 1978 so se v zgodnjih jutranjih urah na lepo okrašenih voliščih zbirali vo-

lilci in oddali svoje glasove za izbrane kandidate, ki naj bi nas v naslednjem mandatnem obdobju zastopali na vseh področjih družbenega življenja.

Volitve delegatov v zbor združenega dela in skupščine SIS so pokazale visoko zavest delovnih ljudi, ki upravičeno pričakujejo, da jih bodo izvoljeni dele-

gati dostojno in odgovorno zastopali na vseh področjih medsebojnega usklajevanja posebnih in skupnih interesov. Naloga sindikatov in ostalih družbenopolitičnih sil pa je, da izvoljenim delegatom vsestransko pomagajo pri opredeljevanju stališč v našem družbenoekonomskem, političnem in samoupravnem procesu.

Stefan Banko

Volitve samoupravnih organov TO, DSSS in DO

V naši delovni organizaciji so potekale poleg priprav na volitve delegacij v družbenopolitične skupnosti in samoupravne interesne skupnosti tudi priprave na volitve samoupravnih organov v TO, DSSS in DO.

Sindikalne organizacije so pripravile predlog možnih kandidatov, ki se je obravnaval tudi na kandidacijskih komisijah in na zborih po samoupravnih enotah. Volitve so bile 9. marca v vseh TO in DSSS.

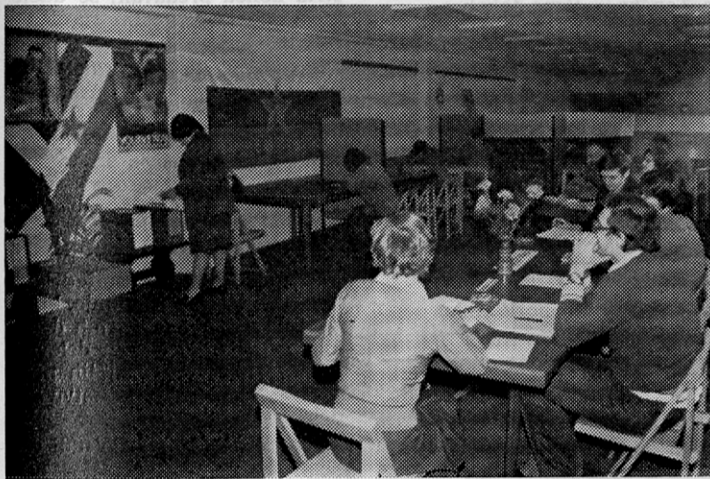
Tabela 1

TOZD	Volilnih upravičencev	Glasovalo	%	Neveljavnih	%
Tomaž Godec	465	417	89,7	29	6,2
Rečica	304	286	94	9	2,9
Mojstrana	62	59	95,1	—	—
Podnart	74	73	98,6	5	6,7
DSSS	73	71	97,3	4	5,4

Na teh volitvah je bilo od skupno 101 kandidata 78 delegatov za delavske svete TO in člane odborov samoupravne delavske kontrole.

Tabela 2

TOZD	Volilnih upravičencev	Glasovalo	%	Neveljavnih	%
Tomaž Godec	465	417	89,67	11	2,36
Rečica	304	286	94,08	19	6,25
Mojstrana	62	59	95,16	1	1,61
Podnart	74	73	98,64	5	6,75
Trgovina	21	21	100	—	—
DSSS	73	71	97,26	1	1,37
Skupaj	999	927	92,79	37	3,70

Volišče v TO Rečica

	TO Tomaž Godec	TO Rečica	TO Mojstrana	TO Podnart	TO Trgovina	DSSS
Zbor ZD	Godec Tomaž Arh Jože Čuden Rozka Dobravec Franc Sedlar Pavel Odar Jože Pretnar Franc Gašper Karel Krapež Edo Taler Niko	Colja Franc Dežman Franc Šlibar Srečo Franc Boris Koselj Antonija Polak Rozka Zeleznikar Anton Hikel Boris	Janša Emilija Kilibarda Vukašin Kopavnik Alojz Milonik Janez Močnik Milka Šavs Marjan Troha Ante	Koselj Marija Miklavčič Stane Razinger Janez Šlibar Janez Solar Rafko Urbanč Pavla Varl Kati	Zbor delavcev	Blažič Henrik Lavrič Jože Prešeren Anica Primožič Drago Smukavec Miro Stare Marija Urankar Marija
Samoupravne interesne skupnosti	Zdravstvo Arh Mirko Dobravec Anton Langus rFanc Pogačnik Mara Polajnar Janez Sodja Branko Strgar Alojz Kultura, telesna kultura Vojvoda Lovro Fujs Stefan Kitič Zdravko Ristič Albina Urbanc Marjan Arh Janez Štros Zora Hodnik Marija Zalokar Milan Izobraževanje Jensko Janez Arh Jakob Medja Janez Stare Janez Cesar Lado Mencinger Franc Žvab Janko Social. varstvo, zaposlovanje in raziskovanje Medja Janez Medja Jože Kavčič Janko Mencinger Franc Arh Franc Ravnik Ivan Štendler Jože Mencin Jelka Arh Jožica	Zdravstvo Justin Janko Kristan Anton Pretnar Antonija Jakopič Mihela Bajec Bogomir Repe Dušan Ambrožič Vinko Kultura, telesna kultura Arh Silvo Repinc Ciril Ažman Stanko Knaflič Marjan Pretnar Jasna Gros Leopold Šmit Rudi Kordež Matevž Ratek Ivan Izobraževanje Marolt Jože Čop Antonija Dežman Anton Potočnik Janko Bizjak Marija Bernard Jožica Rutar Albin Social. varstvo, zaposlovanje in raziskovanje Lap Franc Luskovec Alojz Jan Janez Jarkovič Tomaž Ješe Niko Cundrič Janez Poklukar Vinko Maček Andrej Čpajakovič Jožica	Splošna delegacija Arh Danica Branc Janez, B Branc Janez, R Čebulj Marija Bratina Stane Grilc Alojz Jeglič Stanko Košir Mihela Košir Miro Matjaž Jože	Splošna delegacija Eržen Anton Gladek Vlado Golmajer Jože Lušina Irena Mulej Jože Pangerc Franc Šoštarčič Zvonko Tomažin Janez Toplak Lojzka Trpinc Pavel Vidakovič Stjepan Višak Marija	Splošna delegacija Zbor delavcev	Splošna delegacija Arh Rado Blažević Jordan Cerkovnik Polona Debelak Peter Frelj Nada Iskra Anton Kalan Julka Koman Miha Kržišnik Francka Pavlin Milica Plemelj Franc Prevc Edvard

Z izredno veliko udeležbo na voliščih smo tudi pri volitvah pokazali našo zavest na področju samoupravljanja. Po posameznih temeljnih organizacijah je bila udeležba pri volitvah v samoupravne organe TO naslednja (glej tabelo 2):

Na teh volitvah je bilo od 77 kandidatov izvoljenih 58 delegatov v delavski svet DO, svet za finančne zadeve, članov samoupravne delavske kontrole in članov skupne disciplinske komisije z zunanjimi člani.

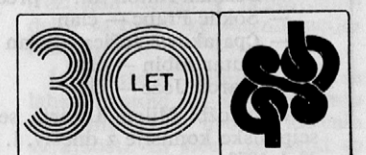
V samoupravne organe TO, DSSS in DO so bili izvoljeni delegati, ki so zapisani v tabeli 3.

Poleg tega pa sta bila izvoljena v vseh TO in DSSS še:

— za predsednika skupne disciplinske komisije Jelka Kunej

— za namestnika predsednika Franc Langus

V vseh TO in DSSS, razen v TO Mojstrana pa so bili iz liste kandidatov za člane disciplinskih komisij OZD občine Radovljica izvoljeni:

— Branislav Grohar, Zvonka Janša, Marija Poklukar in Andrej Rekelj.

V TO Mojstrana pa sta bila iz liste kandidatov za člane disciplinskih komisij OZD občine Jesenice izvoljena Franc Hlebanja in Bogo Tomazin.

O volitvah predsednikov posameznih samoupravnih organov, kakor tudi o izvolitvi izvršilnih organov DS bomo poročali v prihodnji številki Glasila.

Vsem izvoljenim v samoupravne organe iskreno čestitamo in jim želimo pri delu mnogo uspehov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Volilni odbori v TO Tomaž Godec

Tabela 3 (Nadaljevanje s 3. strani)

Samoupravni organ	TO Tomaž Godec	TO Rečica	TO Mojstrana	TO Podnart	TO Trgovina	DSSS
DS TO	Arh Francka Čoralič Esad Fornazarič Cilka Hožič Ivan Murovec Anton Odar Pavel Pikon Franci Pretnar Sonja Repinc Jože Štros Martin Teraž Ivanka Zalokar Anton Žmitek Viktor Žnidar Anton Žvan Franc	Golja Roman Rutar Albin Koder Franc Knaflič Marjan Jan Janez Skalič Marinka Ješe Niko Potočnik Poldka Gros Leopold Bajec Bogomir Potočnik Janko Trpin Marija	Čebulj Marija Kovačec Polde Mežik Kristina Milonik Janez Petrič Janez Šavs Marjan Troha Ante	Eržen Rudi Golmajer Jože Intihar Jože Koselj Ivanka Miklavčič Ivanka Razinger Janez Toplak Lojzka Varl Kati Vidakovič Stjepan	Zbor delavcev	Cesar Branko Cilenšek Anica Dolinar Fanči Jeglič Silva Jirasek Stefi Krušič Elči Mašič Ivo Popovič Marija Triplat Slavica Urankar Marija Zerovec Franc
Odbor SDK TO	Mavrič Miha Preželj Ivica Odar Jože Smukavec Anton Sitar Alojz Zalokar Janko Žitnik Marija	Dežman Anton, st. Golc Anton Prosič Janez Kocjančič Ivanka Petkovšek Ciril	Grilc Alojz Mežik Jože ml. Mežik Jože st. Rekar Ivanka Troha Ivan	Božič Tilka Malivojevič Jevto Sitar Franc Šarec Nada Šolar Rafko	Zbor delavcev	Banko Stefan Iskra Anton Peterman Marija Selan Barbara Trpin Andrej
DS DO	Kovačič Janez Strgar Alojz Šorli Peter Čufer Zalka Cerkovnik Janez Žitnik Janez	Justin Janko Colja Franc Železnikar Anton Cvenkelj Peter	Jeglič Stanko Milonik Janez	Miklavčič Ivanka Mulej Jože	Dežman Tončka	Repe Jakob Kunej Jelka
Svet za finance	Veber Anica Iskra Ljuba	Urh Branko Kocjančič Ciril	Noč Anton	Mulej Jože	Gričar Marija	Toman Jože Jirasek Zvonko
Odbor SDK DO	Medja Janez	Golc Anton	Lojavec Miro	Čufar Franc	Marčič Marko	Maček Franc
Disciplinska komisija DO	Vojvoda Lovro Crnko Jože Jensko Janez	Franc Boris Poklukar Franc Čop Anton	Bratina Stane Kilibarda Vukašin Mežik Jože	Černe Marjeta Tomažin Alojz Urbanč Pavla	Prešeren Janez Zadravec Janez Vukovič Franjo	Kraigher Ciril Mohorič Anica Golja Alojz

Volitve v DSSS v polnem teku

Volilče v TO Mojstrana čaka na volilce

Seminar iz varstva pri delu

V sodelovanju z Zavodom SR Slovenije za varstvo pri delu smo organizirali seminar iz varstva pri delu predvsem za zaposlene, ki izpita te smeri še nimajo, po sistemizaciji delovnih mest pa bi ga morali imeti.

Seminar je bil v Mladinskem domu v Bohinju.

Program seminarja:

— Pravne osnove varstva pri delu (Vojislav Adamič, dipl. iur.)
— Tehnično varstvo (Vlado Drusany, dipl. inž.)

— Zaščita pred nevarnostjo električnega toka (Robert Sever, inž. el.)

— Požarno varstvo (Pavle Boh, poklicna gasilska brigada Ljubljana)

Seminar je bil zaradi večjega števila kandidatov organiziran v dveh terminih (25. 2. in 11. 3.)

Na koncu predavanj so udeleženci opravili testni preizkus znanja.

Na seminarju so se udeleženci seznanili s pravnimi osnovami varstva pri delu. Vodilni in vodstveni delavci morajo vsaki dve leti obnoviti znanje iz varstva pri delu s preizkusom znanja. Večjemu številu je rok dveh let že potekel.

Vsaki dve leti moramo opraviti preizkus znanja tudi delavci iz neposredne proizvodnje, ki delajo na posebno nevarnih delovnih mestih. Na ostalih delovnih mestih pa v rokih, ki jih predvideva pravilnik o varstvu pri delu.

Premalo se zavedamo tudi važnosti uvajanja novih delavcev.

Delavec sme samostojno delati na delovnem mestu, če je teoretično in praktično seznanjen z delom.

Na predavanju sta bili zanimivi tudi temi iz tehničnega varstva in zaščite pred nevarnostjo električnega toka.

Požarno varstvo je tema, ki bi jo morali pogosteje posredovati vsem zaposlenim. V SR Sloveniji nastane zaradi požarov letno okrog 15 starih milijard dinarjev škode. Prav lesna industrija spada v panoge, kjer je možnost požarov vsakdanja, zato je protipožarno varstvo toliko bolj pomembno.

Blažević

Sklepi samoupravnih organov

Delavski svet TO Rečica (31. 3. 1978)

1. DS je bil seznanjen s potekom in rezultati volitev v samoupravne organe TO, DO ter skupščino ZZZ in SIS v TO Rečica ter na poročila predsednika volilne komisije ni imel pripomb.

2. Za predsednika novoizvoljenega DS TO Rečica je bil soglasno izvoljen Janko Potočnik, za njegovega namestnika pa Niko Ješe.

3. V odbor za delovno razmerje je DS TO Rečica izvolil naslednje člane:

- Dežman Anton ml. — predsednik
- Soklič Franc — član
- Črpakovič Jožica — član
- Rutar Albin — član
- Marolt Jože — član

4. Pritožbi Mileta Lepirja se ne ugoti. Potrdi se sklep disciplinske komisije z dne 17. 1. 1978 oz. delavskega sveta z dne 30. 1. 1978.

5. Za delegata v samoupravno interesno komunalno skupnost občine Radovljica je bil soglasno izvoljen Zdravko Knaflič.

6. DS TO Rečica je na osnovi 100. člena statuta TO in zakona o ljudski obrambi imenoval odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v sestavi, kot je bil predlagan.

7. Prošnji Hodak Marjana za sporazumno prekinitve delovnega razmerja z 31. 3. 1978 se ugoti. Splošni sektor LIP Bled se o tem pisмено obvesti, da reši vprašanje lastninske pravice stanovanja.

8. Prošnji Skubin Cvetke za sporazumno prekinitve delovnega razmerja z dnem 8. 4. 1978 se ugoti.

9. Vsled vedno pogostejših pojavov uživanja alkohola med delovnim časom, se uvede kontrola z alkotestom. Preizkus se izvede na zaposlenim v TO Rečica, ki kaže znake vinjenosti in pri katerem obstoji upravičen sum, da je na delu pod vplivom alkohola. Kdor neupravičeno odkloni kontrolni preizkus, se smatra, kot da je preizkus pokazal vinjenost. Preizkus z alkotestom izvede varnostni inženir, v popoldanskem času pa izmenovodja vrat v prisotnosti dežurnega gasilca.

Kako uporabiti sončno energijo

V prejšnjem članku smo videli, kaj nam sonce nudi in kateri je osnovni element, s pomočjo katerega lahko sončno energijo izkoriščamo v ogrevalne namene.

Danes si pogledimo sestavo sončnega ogrevalnega sistema, kakršnega danes v Evropi že mnogo uporabljajo, predvsem za ogrevanje sanitarne vode ali pa za ogrevanje prostorov stanovanjskih hiš.

Na prikazani skici imamo shematski prikaz sončne ogrevalne naprave. Pogledimo njeno delovanje:

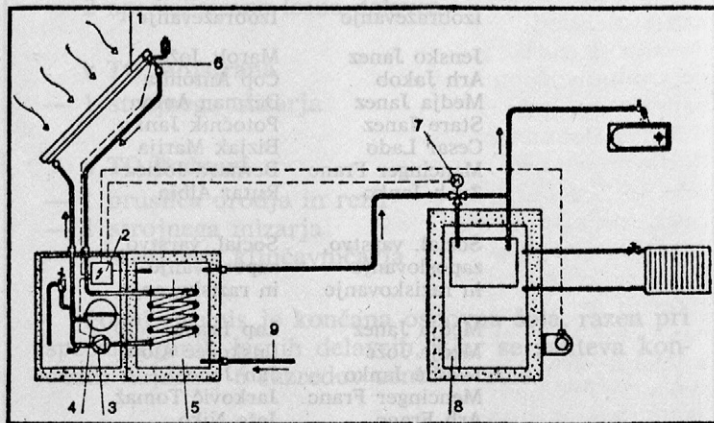
Črpalka »3« skrbi za cirkulacijo ogrevalnega medija k sončnej palke se vrši preko toplotnega kolektorja. Krmarjenje črtilpala »6« in krmilne naprave »2«. Črpalka se vključi le tedaj, če je na izstopni strani kolektorja na razpolago toplota. Krožni vod je tlačno varovan z membrnasko raztežno posodo »4«. Toploto, ki jo sprejme kolektor, prenesemo preko toplotnega medija v akumulator toplote »5«. Toplotni akumulator je povezan z normalnim kotlom za centralno ogrevanje hiše. Kadar toplota, pridobljena od sončnega kolektorja, ne zadostuje za ogrevanje sanitarne vode oziroma centralne kurjave, jo dogrevamo z gorilcem na olje ali pa podobno. Na splošno lahko trdimo, da s sončno toploto — kolektorjem pokrivalo celotno potrebo po sanitarni topli vodi v

poletnem, jesenskem in spomladanskem času. Pozimi in posebno v mrzlih zimskih dneh pa je potrebno dodatno kurjenje s pomočjo oljnega gorilca ali podobnim sistemom.

Kako koristno je ogrevanje sanitarne vode s sončno toploto v poletnem času, nam pove dejstvo, da imamo pri ogrevanju vode pri sedanjih metodah zelo slabe izkoristke kotlovske naprave zaradi dolgih prekinitev kurjenja in s tem velike izgube.

Za izdelavo sončnega ogrevalnega sistema potrebujemo sledeče glavne elemente: kolektor,

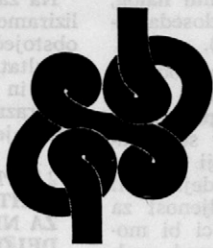
akumulator toplote in krmilni sistem. Pri določitvi tega sistema, ki izgleda na prvi pogled zelo enostaven, je potrebno določiti pravilno velikost kolektorja in pa toplotnega akumulatorja. Pri preveliki površini kolektorja in premajhnem toplotnem akumulatorju dobimo odvečno toploto, ki jo ne moremo porabiti. Investicij a je nerentabilna. Tudi obratni primer je neekonomičen. Tu je torej ključ praktične uporabe, ki zadeva v probleme projektiranja, ki pa se ne dajo reševati empirično. Sončna tehnika zahteva danes uporabo znanstvenih izsledkov, ki bodo dali osnovo za projektiranje naprav za izkoriščanje sončne energije.

Osnovni sistem za ogrevanje tople vode s pomočjo sonca: 1 — sončni kolektor, 2 — krmilna naprava, 3 — cirkulacijska črpalka, 4 — raztezna posoda, 5 — aku-

mulator toplote, 6 — toplotno tilpalo, 7 — toplotni ventil, 8 — oljni kotel, 9 — dovod hladne vode.

Stimulacija osebnega dohodka za mesec marec 1978

Poprečno doseganje časovnih normativov za neposredno delo — marec 1978 in kumulativnost januar—marec 1978

Stroškovno mesto	% marec	% januar—marec
plošče	112,40	120,57
žaga	117,02	115,17
ISO-SPAN	108,48	117,74
Kovinska	110,42	119,25
skladišče izdelkov	112,20	120,86
pohištvo — refa	97,95	97,95
skupaj Bohinj	112,49	119,34
pohištvo Bohinj	116,22	127,60
sobna vrata	115,04	127,50
žaga	108,14	115,88
montaža	—	—
skupaj Rečica	113,10	124,34
vhodna in garažna vrata	112,01	119,94
grupa usl. žaganja	126,86	140,04
žaga	107,56	115,27
predelava	106,68	121,48
skupaj Podnart	106,97	119,49
usl. razrez Begunje	—	—
OZD	111,98	121,35

STIMULACIJA B GRUPE (POSREDNO DELO) za marec 1978

TO	% proizvodnosti	% produktivnosti	% kritje dej.	% kritje plansko	% izračun	% izračun + konstanta	% izplačani
Boh. Bistrica	94,91	104,01	101,57	81,25	97,50	102,50	102,50
Rečica	107,76	110,51	108,86	102,52	108,24	113,24	113,24
Mojstrana	107,91	119,00	99,25	97,64	109,51	114,51	114,51
Podnart	115,06	107,38	112,30	117,59	111,95	116,95	116,95
DSSS	101,35	110,33	106,93	95,41	104,89	109,89	109,89
TRGOVINA							
Rečica	120,19	—	—	—	120,19	123,01	123,01
Zagreb	65,84	—	—	—	65,84	70,84	95,00
Murska Sobota	22,09	—	—	—	22,09	27,09	95,00
TO Trgovina-vodstvo	88,19	—	—	—	88,19	93,19	95,00

POPREČNA STIMULACIJA B GRUPE ZA OBDOBJE JANUAR—MAREC 1978

TO	% proizvodnosti	% produktivnosti	% kritje dej.	% kritje plansko	% izračun	% izračun + konstanta	% izplačani
Boh. Bistrica	85,81	97,73	87,99	77,65	89,68	107,52	110,52
Rečica	103,53	106,70	99,91	95,98	103,12	120,96	120,96
Mojstrana	105,32	107,33	92,04	93,34	102,34	120,18	120,18
Podnart	102,35	96,27	89,84	95,29	96,98	114,82	114,82
DSSS	93,93	102,04	93,31	87,63	96,14	113,98	113,98
TRGOVINA							
Rečica	141,91	—	—	—	141,91	—	139,94
Zagreb	57,42	—	—	—	57,42	—	107,84
Murska Sobota	48,65	—	—	—	38,65	—	107,84
TO Trgovina-vodstvo	99,84	—	—	—	99,84	—	118,99

Poslovanje prodajalne v Murski Soboti

Prodajalna lesnih izdelkov poslovalnica Murska Sobota je ena najmlajših prodajal TOZD Trgovina. Poslovati je začela 1. 8. 1977.

Prodajalna zaposluje 5 oseb: delavca, viličarista, blagajničarko, prodajalca na terenu in poslovodjo.

Svoje prostore ima v središču v Murski Soboti. Prostor prodajalne meri s skladiščem 900 m².

Prodajno območje naše prodajalne je izredno veli-

ko. Zajema celotno Pomurje in del Medjimurja v sednji Hrvatski.

Prodajni asortiman prodajalne so vsi proizvodi DO LIP Bled in kot dopolnilo okna drugih proizvajalcev.

Vsi prodajni artikli so vskladiščeni po TOZDih v dislociranih skladiščih proizvajalcev. V last trgovine pridejo artikli neposredno pred prodajo, čeprav za vskladiščene artikle odgo-

Vhod v prodajalno

varja trgovina sama (prodajalna).

Najbolj iskani artikli v naši prodajalni so okna in vrata ter opaži. V strukturi prometa odpade 50 % na maloprodajo, medtem ko ostala polovica zajema prodajo na veliko — delovne organizacije. Zanimivo v strukturi je, da se malopro-

daja vse bolj nagiba v prid grosistični prodaji.

Da bo maloprodaja čim bolj povezana s kupci, smo se odločili za akcijo pridobivanja strank tako, da bomo s posebno okrožnico seznanili vse letošnje in bodoče graditelje hiš z vsem asortimanom naših izdelkov. V omenjeno akcijo

— smo prisiljeni iti iz razloga strukture maloprodaje v korist grosistične prodaje in posebej zaradi velike konkurence. V Murski Soboti imamo tri velike konkuren-te, in sicer: Jeklotehna, Lesnina in Potrošnik. Ta podjetja pa imajo to prednost, da so že afirmirana na našem področju, saj imajo večletno tradicijo.

Imamo probleme glede povezave z matičnim podjetjem zaradi oddaljenosti. Nemalokrat se zgodi, da rabi-mo kak artikel iz asortimana naše DO, vendar stranke ne moremo zadovoljiti prav zaradi dostave artikla v naše skladišče.

S prometom v prvem tromesečju letošnjega leta ni-smo ravno zadovoljni, upa-mo pa, da se bo v naslednjih mesecih popravil. Na izboljšanje računamo pač iz razloga, da se bo šele sedaj začela pri nas sezona gra-denja.

Upanje na izboljšanje pro-meta nam vliva tudi dej-stvo, da smo najtežje začetke afirmacije na tržišču že preboleli, kar bi pomenilo, da se bomo vkljub veliki konkurenci vseeno uveljavili na trgu severovzhodne Slovenije in delu Hrvatske.

Janez Zadravec

Metode in postopek za oceno zahtevnosti dela

1. NEKAJ O POJMU »DELOVNO MESTO IN DELOVNA NALOGA«

Pred uveljavitvijo zakona o združenem delu je imelo delovno mesto temeljni pomen tako z organizacijskega, kot s formalno pravnega vidika. Akt o sistemizaciji je kot osnovo obravnaval delovno mesto. Na delovnem mestu je bilo združenih včasih tudi po več (lahko celo ne najbolj sličnih) delovnih nalog. Prav to je včasih povzročalo togost v organizaciji in vodenju, nemalokrat konflikte in celo sodne spore. Delova mesta so včasih »združevala« naloge, ki so bile tako po vsebini (specialnosti) kot po nivoju (potrebne strokovnosti za opravljanje) prav nerazumljivo različne. Vzroki za take rešitve so bili največkrat subjektivne narave. Prav ta različnost je imela za posledico praviloma tudi nerealno (običajno višjo) oceno zahtevnosti dela. Ta pojav je bil pogostejši na tako imenovanih posrednih delovnih mestih (režijskih delih). V neposrednih delih so bile take »kombinacije« redkejšje.

Iz prakse v zadnjem času se lahko ugotovi pri sistemiziranju delovnih mest dvojje različnih skrajnosti. In sicer, ponekod so pri razčlenjevanju delovnega procesa sistemizirali zelo veliko (preveč) delovnih mest, nekje zopet obratno — premalo. Seveda tudi za te pojave običajno najdemo subjektivne vzroke.

Prav to nam kaže na dejstvo kako je pojem delovno mesto tako z organizacijskega kot s pravnega stališča preživel.

Delavec je bil nadomeščen z delovnim mestom in prav to je omogočilo manipuliranje z njim in njegovo odtujevanje od odločanja o delu in rezultatih dela.

Pojem delovna naloga ni v praksi nov in tudi zakon ga posebej ne definira. Že pri opisih za posamezno delovno mesto smo govorili o delovnih nalogah

(Nadaljevanje na 6. strani)

Predstavljamo Janeza Zadravca, Štefana Česarja in Evgena Pappa iz prodajalne v Murski Soboti

Metode in postopek za oceno zahtevnosti dela

(Nadaljevanje s 5. strani)

oziroma opravih. Torej ne gre za formalno preimenovanje delovnega pojma, z namenom, da se delavcu v združenem delu omogoči njegova polna vloga v upravljanju delovnih procesov.

Pod delovno nalogo ne bi smeli razumeti drugo skrajnost — naštevanje posameznih faz posameznega opravila oziroma naloge.

Pod pojmom delovna naloga bi lahko razumeli »ciklus istovrstnih aktivnosti oziroma celoto istovrstnih delovnih operacij, ki sestavljajo zaključen del delovnega procesa, katerega lahko opravlja delavec določene stopnje delovne usposobljenosti«.

Prehod na vrednotenje zahtevnosti dela na podlagi zahtevnosti delovnih nalog se bo odražal zelo pozitivno. Delavec ne bo več nagrajevan za neko delo, ki ga ima navedenega med deli na opisu za svoje delovno mesto in ga ne opravlja. Torej večni konflikt »da je nekdo nagrajevan za delo, ki ga ne opravlja, bi ob poštenem izvajanju nagrajevanja po delovni nalogi moral izginiti. Samo ocenjevanje zahtevnosti delovne naloge bo lahko opravljeno le kvalitetneje, saj bo tisto »tehtanje in kombiniranje« kot v primeru delovnega mesta odpadlo.

Kljub dejstvu, da bo praviloma (izjemoma tudi ne) delovnih nalog po številu več kot delovnih mest, pa ni nujno, da bo tudi sam postopek ocenjevanja zahtevnosti dela daljši.

Izvirno besedilo
dr. Ilije Jurančina

2. OPIS METOD ZA OCENO ZAHTEVNOSTI DELA

Participacijo delavca pri delitvi sredstev za osebne dohodke v TO je mogoče določiti edinole ob upoštevanju njegovega delovnega prispevka v tej TO.

Ker delovni prispevek ni enostavna kategorija je njegovo določanje dokaj kompleksna zahteva. Delovni prispevek delimo na:

- zahtevnost dela,
- delovno uspešnost in
- minulo delo.

V nadaljevanju se bom omejil le na element zahtevnost dela.

Torej kaj je zahtevnost dela?

Zahtevnost dela je izražena z usposobljenostjo, ki je potrebna za opravljanje nekega dela, z odgovornostjo, ki je povezana s tem delom, z naporom, ki so potrebni za opravljanje tega dela in z vplivi okolja, v katerih se to delo opravlja. Teh karakteristik oziroma podkarakteristik bi lahko našli tudi več. Za ugotavljanje in vrednotenje zahtevnosti dela je mogoče uporabiti (skoraj za vse karakteristike) le kvalitativno merjenje, torej le presojo oziroma oceno. Za to poznamo metode, ki uporabljajo vrstni red (rangiranje) oziroma stopnjevanje (grupiranje). Oba načina se lahko izvajata celovito (sumarno), oziroma ločeno po posamezni karakteristiki (analitično). Poleg naštetega poznamo tudi kombinirane metode.

V sklopu sumarnih metod poznamo:

- metode rangiranja,
- metode kategorizacije in
- metode grupnega rangiranja.

Metoda rangiranja je najenostavnejša in najcenejša. Omejena je na 30 do 40 različnih delovnih nalog. Je odprta, torej dopušča sporazumevanje in dogovarjanje. Metoda sicer nima »znanstvene« podlage. Po tehniki rangiranja razlikujemo:

- rangiranje brez količinske opredelitve razvrstitev in
- rangiranje s količinskimi opredelitvami razvrstitev.

Pri tehniki rangiranja brez količinske opredelitve razvrstitev poznamo klasično rangiranje, luščenje in tehniko igralnih kart.

Pri tehniki rangiranja s količinskimi opredelitvami razvrstitev pa uporabljamo dve tehniki razvrščanja v parih, in sicer razvrščanje s podčrtavanjem in tabelarično razvrščanje (šah metoda).

Pri metodi kategorizacije delovne naloge razvrščamo v kategorije. Število kategorij, opisi in vrednosti morajo biti pripravljene in vnaprej. Praviloma se uporablja 8 do 20 kategorij. Ta metoda je zaradi svoje enostavnosti, cenčnosti in tudi odprtosti zelo uporabna. Glede števila delovnih nalog, ki jih vrednotimo, nima omejitve.

Metoda grupnega rangiranja je pravzaprav kombinacija prvih dveh. Izvedemo jo tako, da delovne naloge najprej grupiramo in nato znotraj posamezne grupe (kategorije) izvedemo še razvrščanje (rangiranje). Omejitev glede števila delovnih nalog je le v drugi fazi, kar pomeni, da v posamezni grupi, ki jo nato rangiramo ne smemo imeti več kot 30 do 40 delovnih nalog. Tudi ta metoda je zaradi svoje enostavnosti in odprtosti zelo primerna.

Med analitične metode pa štejemo:

- metode analitičnega rangiranja,
- metode analitičnega grupiranja in
- kombinirane analitične metode.

Metode analitičnega rangiranja delimo še na metodo primerjanja faktorjev in metodo analitičnega rangiranja.

Pri metodi primerjanja faktorjev razvrščamo delovne naloge po posameznih karakteristikah (faktorjih), ki jih praviloma uporabljamo 4 do 16. Faktorji so vrednoteni v denarnih enotah, zato nekateri to metodo imenujejo tudi »direktna denarna metoda«. Omejena je na 30 do 40 različnih delovnih nalog. Je enostavna, vendar se v Evropi ni najbolj uveljavila. Pogosteje se uporablja v ZDA, Kanadi in Avstraliji.

Ocena analitičnega rangiranja uporablja praviloma 4 do 8 različnih karakteristik delovnih nalog. Vsaka izmed karakteristik mora biti vrednotena (ponderirana), tako da ima »najtežja« vrednost 1,00 in ostale ustrezno manj. Rangiranje se opravi po vsaki karakteristiki po vnaprej pripravljene lestvice, ki vsebuje vrednosti od 0 do 100. Uporabljajo se (zaradi enostavnosti) le vrednosti zaokrožene »po 5« (npr.: 5, 10, 15, itd.). Pri tej metodi število delovnih nalog ni omejeno. Kljub temu, da je metoda analitična, je razmeroma enostavna in cenena. Dopušča tudi dovolj možnosti za sporazumevanje med delavci. Metoda je nastala po drugi svetovni vojni v Zahodni Nemčiji in je v Evropi zelo razširjena.

Med metode analitičnega grupiranja štejemo točkovno metodo in metodo analitične kategorizacije delovnih mest.

Točkovna metoda uporablja grupiranje kot obliko razvrščanja. Vse delovne naloge se razvrste po vsaki naprej določeni karakteristiki (praviloma jih je 8 do 20) v grupe. V okviru vsake grupe model določa 3 do 10 natančno opisanih in vnaprej vrednotenih stopenj. Ta metoda je v praksi naših DO najpogosteje uporabljena. Prireditve modela zahteva obsežne priprave in veliko strokovnega dela. Metoda je po svoje zaprta, ker ne omogoča veliko manevrskega prostora za sporazumevanje in dogovarjanje med delavci.

Metode analitične kategorizacije delovnih nalog uporablja grupiranje kot obliko razvrščanja. Razvršča se po vnaprej določenih karakteristikah (4 do 20), ki vsebujejo od 5 do 10 stopenj. Metoda je slična točkovni in zahteva prav tako visoko strokovno pripravo. Je domačega izvora (prof. Pavle Kogej) in v Sloveniji zelo pogosto uporabljena.

Kombinirane analitične metode uporabljajo za razvrščanje delovnih nalog kombinacijo vrstnega reda in grupiranja. Možni sta dve varianti, in sicer, da se uporablja za razvrščanje (po vnaprej določenih karakteristi-

kah in stopnjah) grupiranje ali rangiranje, oziroma grupiranje in rangiranje. Vsaka izmed stopenj v okviru posamezne karakteristike mora biti vnaprej podrobno opisana.

Posebnost teh metod je v vrednotenju posameznih stopenj. V praksi se uporabljajo vse tri oblike, in sicer tekoče (0—5, 5—10), s presledki (0—5, 10—15) in s prekrivanjem (0—6, 4—11). Prednost kombiniranih metod je prav v možnosti, da se uporabi pri vrednotenju posamezne karakteristike tisto obliko razvrščanja, ki je najbolj primerna.

2.1. POSTOPEK OCENJEVANJA ZAHTEVNOSTI DELA DELOVNE NALOGE

Ker je zahtevnost dela sestavni del delovnega prispevka delavca in s tem njegove participacije na osebnem dohodku, mora biti postopek za njeno ocenitev še kako dosleden in odprt. Pomeni, da mora biti v vseh svojih fazah dostopen za obravnavo in sprejemljiv za vse vrste pobud in stališč delavcev.

Postopek obsega naslednje faze:

- ureditev organizacijske sheme in razmejitev delovnih področij med organizacijskimi enotami,
- izbira ustrezne metode,
- izbira in usposabljanje ocenjevalcev,
- priprava in preizkus ocenjevalnega modela,
- opisovanje delovnih nalog (katalog del),
- razvrščanje delovnih nalog in
- analiza rezultatov.

Navedene prve tri faze se lahko opravljajo vzporedno, ostale pa le zaporedno. Ureditev organizacijske sheme običajno potrebuje le manjše korekture, tako da se posamezne delovne naloge bolje definirajo.

Izbira najustreznejše metode je zelo važna aktivnost. Izbira sama zavisi od več elementov (velikost DO, nivo organizacije, število različnih delovnih nalog, važna je tudi analiza dosedanje načina vrednotenja).

Izbira in usposabljanje ocenjevalcev je naslednja faza, ki ji moramo posvetiti vso pozornost. Pri izbiri ocenjevalcev so predvsem bistveni kriteriji osebne kvalitete, poznavanje dejavnosti in strokovna usposobljenost za ocenjevanje. Ocenjevalci bi morali biti zastopani izmed vseh struktur delavcev. Lahko se med ocenjevalce pritegne tudi zunanje sodelavce.

V fazi priprave in preizkusa ocenjevalnega modela in tipičnih delovnih nalogah preverimo primernost izbire karakteristik (faktorjev), stopenj in njihovo vrednotenje. Seveda se v tej fazi organizira temeljita in čim širša obravnavna modela.

Zanemarjanje ali celo izpuščanje te faze ima nujno zelo negativne posledice v celotnem postopku.

Sam način opisovanja delovnih nalog je seveda posledica izbrane metode. Če ga že imamo, ga je seveda potrebno prirediti in poenotiti.

Faza razvrščanja delovnih nalog je zelo monotono opravilo, zato je potrebna še večja stopnja pazljivosti in koncentracije samih ocenjevalcev. Razvrščamo lahko vertikalno (vsako delovno nalogo po vseh karakteristikah) ali horizontalno (vse delovne naloge najprej po eni karakteristi-

ki in nato vsa po drugi itd.). Horizontalno razvrščanje ima več prednosti (enoten kriterij, preglednost razvrščanja, možnost primerjanja) zato je pravzaprav edino primerno. V tej fazi je zelo priporočljiva pomoč računalnika. Ta nam zelo hitro nudi različne pregledne in razvrstitve, ki nam omogočijo hitrejšo primerjavo in uskladitve.

Na zaključku rezultate še analiziramo z večih vidikov (na obstoječe stanje, na pričakovan rezultat, s sorodno DO, v regiji itd.) in na podlagi tega pridemo do raznih zaključkov (tudi odkrivanje napak).

2.2. PRIMER OCENITVE ZAHTEVNOSTI DELA ZA NEKAJ TIPIČNIH DELOVNIH NALOG Z UPORABO METODE ANALITIČNEGA RANGIRANJA

Med tipične delovne naloge sem izbral naslednje:

1. Pomoč pri štiristranskem skobeljnem stroju (A)
2. Čiščenje poslovnih prostorov (B)
3. Upravljanje viličarja (C)
4. Razžaganje hlodovine na polnojarmeniku (D)
5. Samostojno vzdrževanje zahtevnejših strojev in naprav (E)
6. Vodenje proizvodnje v obratu z eno dejavnostjo (F)

Za oceno zahtevnosti dela pa sem izbral naslednje karakteristike z naslednjimi vrednostmi:

1. šolsko znanje	1,00
2. delovne izkušnje	0,80
3. odgovornost	0,80
4. fizični napor	0,30
5. umski napor	0,40
6. vplivi okolja	0,50

Posamezne delovne naloge sem razvrstil po posameznih karakteristikah kot je razvidno iz tabele.

	šolsko znanje	delovne izkušnje	odgovornost	fizični napor	umski napor	vplivi okolja
0						
5						
10	A, B		A, B	F	B	F
15		A, B			A	
20						
25						
30	C			C		C
35						
40	D		C			E
45						
50	E	C	D, E	E	C, D	A, B
55						
60		D				
65						
70				B	E	D
75						
80		E		A, D		
85						
90						
95						
100	F	F	F		F	

Izračun ponderiranih vrednosti je naslednji:

karakteristika	ocena A		ocena B		ocena C		ocena D		ocena E		ocena F	
	ocena	pond. vred.	ocena	pond. vred.	ocena	pond. vred.	ocena	pond. vred.	ocena	pond. vred.	ocena	pond. vred.
1. šolsko znanje	10	10	10	10	30	30	40	40	50	50	100	100
2. delovne izkušnje	20	16	20	16	50	40	60	48	80	64	100	80
3. odgovornost	10	8	10	8	40	32	50	40	50	40	100	80
4. fizični napor	80	24	70	21	30	9	80	24	50	15	10	3
5. umski napor	20	8	10	4	50	20	50	20	70	28	100	40
6. vplivi okolja	50	25	50	25	30	15	70	35	40	20	10	5
Skupaj točk		91		84		146		207		217		308

Zgoraj navedene točke so izražene v naravnem razponu. Željeni razpon izračunamo s prištevanjem konstante, ki jo izračunamo po formuli:

$$\text{Konstanta} = \frac{\text{najvišja ocena} - (\text{najnižja ocena} \times \text{željeni razpon})}{\text{željeni razpon} - 1}$$

$$\text{Konstanta} = \frac{308 - (84 \times 3,00)}{3,00 - 1} = \frac{308 - 252}{2} = \frac{56}{2} = 28$$

Tako pridemo do končne ocene za posamezne delovne naloge:

delovna naloga	ocena	konstanta	ocena v zaželjenem koeficientu	koeficient
A	91	28	119	1,06
B	84	28	112	1,00
C	146	28	174	1,55
D	207	28	235	2,10
E	217	28	245	2,19
F	308	28	336	3,00

3. SKLEP

Med množico metod za oceno zahtevnosti dela delovne naloge je potrebno izbrati najprimernejšo. Seveda je ob tem potrebno temeljito pretehtati vse značilnosti v prizadeti DO.

Posebej predstavljena metoda analitičnega rangiranja je za naše pogoje za srednje velike DO še posebej primerna. Njena prednost je predvsem v enostavnosti, cenčnosti in kar je še posebej važno v njeni odprtosti.

Henrik Blažič

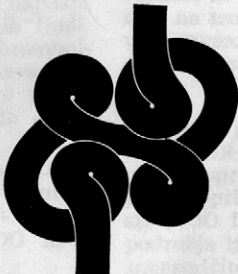
PRAVILNIK

**O pravicah, dolžnostih
in pristojnostih
samoupravnih organov
in delavcev na področju
ljudske obrambe
in družbene samozaščite**

in

PRAVILNIK

o narodni zaščiti

lip **bled**

previdljivih nalog NZ.

§ 17/70, 1. odstavek, 1. točka

— način izvajanja nalog znane NZ v

— načine znane NZ.

18. člen

— hranilne in varnostne oznake.

— za delovanje NZ v razmerah, ki

VII. KAZENSKE DOLOGE

— za delovanje NZ v primerih izred-

— tako po ustanovitvi NZ mora vsak član znane NZ izpolniti nalog NZ na osnovi varnostne oznake s konkratnimi določitvami.

22. člen

— za delovanje NZ v primerih, ki so

— ukrepi za prejem tega pravnika znane NZ glede spreminjanja in dopolnjevanja se sprejemajo na način kot to določajo zakonodajni organi zlasti TO in

23. člen

19. člen

— Naloga NZ vodi načelnik NI za

— načini za izpolnjevanje in delovanje

— Načelnik znane NZ poroča odboru za

— Pravitnik začne postopek, kadar se

— Naloga se delo in problemih, s katerimi se srečuje pri opravljanju nalog ter

— Naloga za ljudsko obrambo in družbeno samozaskitno lahko hranila na predlog načelnika znane NZ mora vsi vsi pomočniki za opravljanje nalog v znani NZ.

Priloga št. 70

— Načelnik znane NZ sestavlja s postalo milice s splošnim delovnim področjem, glede izvajanja z orožjem, varovanja objektov in kadar izvajanje nalog NZ obsega varnost milice.

20. člen

— Načelnik znane NZ predlaga na prvi

— Načelnik znane NZ v skladu s pravil-

Na podlagi 310. in 311. člena Ustave SRS, (Uradni list SRS, št. 6/74), zakona o ljudski obrambi in zakona o vojaški obveznosti (Uradni list SFRJ št. 22/74), zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah (Uradni list SRS št. 23/76), resolucije o temeljih za uresničevanje samozaščite v sistemu samoupravljanja (Uradni list SFRJ št. 40/73) ter sklepov in priporočil o nalogah družbene samozaščite (Uradni list SRS št. 25/70 in 19/75) je sprejel delavski svet DO LIP, lesna industrija Bled dne 18. januarja 1978

PRAVILNIK

o pravicah, dolžnostih in pristojnostih samoupravnih organov in delovnih ljudi na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Organiziranost in aktivnost delovnih ljudi, samoupravnih in drugih organov na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite je dejavnost posebnega družbenega pomena za zaščito samoupravne socialistične ureditve.

2. člen

Ljudska obramba je enoten sistem organiziranja, pripravljanja in udeležbe delavcev v TO za izvrševanje vseh nalog s področja obrambnih priprav ter vseh drugih oblik priprav za oborožen odpor ter priprave za varstvo in reševanje delavcev in materialnih dobrin ob elementarnih nesrečah, ob vojnih akcijah ter izvrševanje vseh nalog, ki so potrebna za obrambo države.

3. člen

Obramba SRS in SFRJ je nedotakljiva in neodtujljiva pravica ter najvišja dolžnost in čast vseh delovnih ljudi. Uveljavljajo jo z nenehnimi obrambnimi pripravami in z izpolnjevanjem dolžnosti, določenimi z zakoni in na podlagi sprejetih samoupravnih aktov TO in DO.

Za uspešno izvajanje nalog s področja ljudske obrambe in dela v vojni se delavci ustrezno organizirajo v skladu z zakoni, statutom TO in DO in z obrambnim načrtom.

Pravice in dolžnosti na področju ljudske obrambe uresničujejo ženske in moški enakopravno.

4. člen

Delavci oblikujejo in uresničujejo politiko ljudske obrambe neposredno na zborih delovnih ljudi in z drugimi oblikami osebnega izjavljanja v TO in DO ter preko svojih delegatov v samoupravnih organih v TO in DO.

5. člen

Družbena samozaščita je del samoupravne dejavnosti delovnih ljudi v vseh oblikah njihovega povezovanja in združevanja s tem, da oblikujejo zavest o varovanju temeljnih vrednot socialističnega družbenega sistema, zasnovanega na družbeni lastnini in samoupravnem položaju delovnega človeka in na drugih dosežkih revolucije ter na patriotizmu, razvijajo varnostno kulturo, preprečujejo družbeno negativna in škodljiva dejanja, krepijo odgovornost in v samoupravnih aktih določajo na temelju Ustave in zakonov pravila ravnanja in organizirane oblike družbene samozaščite.

6. člen

S tem pravilnikom se na podlagi Ustave SR Slovenije, zakonov, resolucij in sprejetih samoupravnih aktov urejajo pristojnosti, pravice in dolžnosti v DO LIP, lesna industrija Bled s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite.

II. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DELAVCEV

7. člen

Na področju ljudske obrambe imajo delavci v DO LIP, lesna industrija Bled naslednje pravice in dolžnosti:

— da se usposabljaajo in organizirajo za obrambo države, za ohranitev svobode, suverenosti in neodvisnosti, da so v primeru napada na našo državo organizatorji in pobudniki oboroženega boja in drugih oblik odpora,

— da se pripravljajo, organizirajo in usposabljaajo za delo v vojnih razmerah tako, da organizirajo vse svoje človeške in materialne sile za obrambo države ter varovanja delovnih ljudi in materialnih dobrin,

— izvršujejo obveznosti s področja ljudske obrambe,

— služijo v civilni zaščiti, v štabih in enotah CZ z izvajanjem samozaščite in ukrepov civilne zaščite,

— služijo v enoti za opazovanje, javljanje, obveščanje in alarmiranje,

— da se strokovno usposabljaajo za svoje delo v vojni in drugih izrednih razmerah in sodelujejo pri pouku za obrambo in zaščito,

— dajejo predpisana materialna sredstva oboroženim silam, civilni zaščiti, službi za opazovanje, javljanje, obveščanje in alarmiranje, ki so posebnega pomena za ljudsko obrambo,

— zagotavljajo varnost ljudske obrambe z družbeno samozaščito in z izvajanjem ukrepov za varnost in zavarovanje zaupnih podatkov ljudske obrambe, ki so določeni z zakonom in drugimi predpisi,

— naloge s področja ljudske obrambe opravljajo in se štejejo za pripadnike oboroženih sil v vojni tudi tisti delavci, ki so vključeni v izvrševanje nalog narodne zaščite in druge oblike družbene samozaščite.

8. člen

Delavci v DO LIP Bled zagotavljajo usmerjene, usklajene in učinkovite priprave z načrti in programi razvoja TO in DO za obrambo in splošni ljudski odpor in se pripravljajo pri svoji redni dejavnosti v skladu s sistemom ljudske obrambe ter v skladu s temelji načrtov in ukrepov na obrambo države.

Delavci v TO svoje načrte razvoja obrambnih priprav usklajujejo z obrambnimi načrti DO in družbeno-

političnih skupnosti, ki so sestavni del načrta razvoja temeljne organizacije.

9. člen

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito sprejme obrambni načrt in izvršuje druge pravice in dolžnosti v skladu z zakoni in obrambnimi načrti ter zagotavlja sredstva za ljudsko obrambo in opravlja druge naloge, ki so pomembne za ljudsko obrambo.

10. člen

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito določa način izvajanja obrambnih priprav v okviru svojih razvojnih in obrambnih načrtov, oziroma programov dela ter v skladu s svojimi nalogami za delovanje ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni.

Nadalje mora usklajevati, izpopolnjevati, medsebojno sodelovati in seznanjati pristojne organe družbenopolitičnih skupnosti, v določenem obsegu pa tudi krajevne skupnosti, z načrti svojega razvoja in se glede prilagajanja teh načrtov potrebam ljudske obrambe ravnati po njihovih zahtevah.

Razvojni načrti TO in DO morajo obsegati tudi načrte in programe za zagotovitev materialnih sredstev ter energetskih in drugih virov, ki so jim potrebni za izvrševanje nalog ljudske obrambe.

11. člen

Delavci v TO uresničujejo družbeno samozaščito kot svojo pravico in dolžnost zlasti s tem, da:

— varujejo pridobitve narodnoosvobodilne vojne in socialistično samoupravno družbeno ureditev ter druge družbene vrednote, ki temeljijo na družbeni lastnini in samoupravljanju delovnih ljudi,

— neposredno ali v sodelovanju z organi za notranje zadeve in drugimi pristojnimi državnimi organi varujejo neodvisnost in nedotakljivost države, oblast delovnega ljudstva ter temeljne samoupravne in gospodarske socialistične družbene odnose in socialistično samoupravno demokracijo, bratstvo, enotnost in enakopravnost narodov in narodnosti Jugoslavije ter preprečujejo dejavnosti, ki ogrožajo temelje Socialistične federativne republike Jugoslavije,

— varujejo družbeno lastnino, ki jo upravljajo in z njo gospodarijo ter druge družbene in naravne dobrine pred različnimi oblikami nepravilnega odtujevanja in prisvajanja oziroma

zlorabljanja, uničevanja ali propadanja zaradi malomarnosti, nediscipline in nevestnega gospodarjenja ter pred vsemi drugimi škodljivimi dejanji,

— zagotavljajo osebno ali premoženjsko varnost ter pomagajo, če je ogroženo življenje in varnost človeka in družbeno ali zasebno premoženje oziroma obvestijo o tem pristojne organe,

— seznanjajo se z vsebino, metodami in oblikami sovražnega in drugega družbeno škodljivega delovanja, ocenjujejo varnostne razmere v svojih temeljnih organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnostih ter okolju, kjer živijo in v skladu s tem določajo varnostne ukrepe,

— v zasebnih in poslovnih stikih s tujimi državljani pri nas ter v času bivanja v tujini se ravna po načelih družbene samozaščite,

— organizirajo narodno zaščito in sodelujejo v njenih enotah,

— določajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti, način ter ukrepe za uresničevanje družbene samozaščite v samoupravnih aktih ter s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem,

— izvajajo ukrepe in aktivnosti v sistemu družbene samozaščite kot najširšem temelju varnosti države, s katero se uresničuje in izgrajuje celotni varnostni in obrambni sistem naše družbe, za katero so pooblaščenici oziroma katere so jim določene.

— v primerih naravnih in drugih hudih nesreč ter v drugih izrednih razmerah morajo uskladiti načrte in medsebojno sodelovati na ravni delovne organizacije in družbenopolitičnih skupnosti.

12. člen

Družbena samozaščita je trajna, vsakodnevna dejavnost vseh delavcev v vseh TO v DO LIP Bled in najširši temelj varnosti države, s katero se uresničuje celotni varnostni in obrambni sistem.

13. člen

Delavci vseh TO v DO LIP Bled v statutih, pravilnikih in varnostnem načrtu določijo oblike in način uresničevanja družbene samozaščite, pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev, organov upravljanja in organa, pristojnega za družbeno samozaščito.

14. člen

Delavci v vseh TO v DO LIP Bled zagotavljajo sredstva in druge pogoje za učinkovito uresničevanje družbene samozaščite.

Pri izvajanju družbene samozaščite delavci sodelujejo z organi za notranje zadeve, državnimi in drugimi organi.

15. člen

TO izdelajo v skladu z varnostnimi razmerami in ocenami varnostne načrte, v katerih se opredelijo naloge in ukrepi za varnost delavcev, družbene lastnine in delovnega procesa.

III. NALOGE IN PRAVICE TO

16. člen

Zaščita zgradb, poslovnih prostorov, objektov in sredstev proizvodnje se zagotavlja z razvijanjem varnostne kulture delavcev, z organizacijskimi zaščitnimi ukrepi, z gradbenimi zaščitnimi sredstvi in tehničnimi sredstvi in s fizičnim zavarovanjem zgradb, prostorov, sredstev proizvodnje in drugih materialnih dobrin.

17. člen

Načrt zavarovanja TO podrobneje določa način in oblike varovanja zgradb, poslovnih prostorov, objektov in sredstev proizvodnje glede na njihovo pomembnost in stopnjo ogroženosti.

Osnova za načrt zavarovanja je varnostna ocena.

V načrtu zavarovanja morajo biti opredeljene naloge za zavarovanje v miru, predvojnem stanju in slučaju elementarnih in drugih nesreč ter izrednih razmer.

Določeni deli načrta zavarovanja predstavljajo tajnost.

18. člen

V pravilniku o zavarovanju so določene pravice in dolžnosti delavcev TO in način njihovega obnašanja, da bodo objekti, sredstva proizvodnje in proces dela najbolj zavarovani v vseh primerih iz tretjega odstavka 17. člena.

S pravilnikom se določijo tudi pravice in dolžnosti varnostnikov v TO (čuvajeve, vratarjeve, kurirjeve itd.).

19. člen

Gradnja in adaptacija stavb in drugih poslovnih sredstev v TO mora biti izvedena tako, da zagotavlja največjo

varnost pred vlomi, tatvinami, požari in drugimi oblikami oškodovanja družbenega premoženja.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito je dolžan projekt gradnje in adaptacije oceniti in podati svoje mnenje v roku, ki je medsebojno dogovorjen (največ 30 dni).

Odbor pri presoji ustreznosti načrtov lahko vključi v sodelovanju tudi druge delavce iz TO ali DO ali zunaj svoje delovne organizacije (gradbene inženirje, delavce UJV itd.).

20. člen

S pravilnikom se posebej določijo natančnejša navodila o postopku z inozemskimi obiskovalci, partnerji in delavci, ki odhajajo občasno ali za daljši čas v inozemstvo. Pravilnik vsebuje tudi določila o obnašanju delavcev, kadar opravljajo znanstvene ali raziskovalno dejavnost s tujimi partnerji (kooperacija itd.).

21. člen

Kadar TO ali DO sodeluje stalno ali občasno v proizvodnem ali razvojnem procesu z drugimi delovnimi organizacijami ali inozemskimi partnerji, je dolžna v vseh sporazumih, dogovorih in pogodbah upoštevati tudi kriterije in merila, ki so določena v aktih in pravilnikih s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Odgovorne osebe so obvezno dolžne upoštevati navodila iz prejšnjega odstavka, kadar tako sodelovanje predstavlja poslovno, vojaško ali državno tajnost.

22. člen

Ustrezní organ TO je dolžan izdelati pravilnik o ukrepih in dolžnostih ter odgovornosti delavcev za zavarovanje družbenega premoženja pred požari.

23. člen

Delavci TO v DO LIP Bled se obvezujejo, da bodo sprejemali ukrepe, s katerimi bodo preprečevali razna kazniva dejanja (tatvine, malomarnosti ali namerne poškodbe na objektih, sredstvih proizvodnje, ponarejanja uradnih listin itd.).

Za preprečevanje take dejavnosti so odgovorni vsi delavci, posebej pa še vodilni delavci, delavska kontrola in odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

24. člen

Za preprečevanje kaznivih dejanj v TO ali ugotavljanje krivcev takih dejanj se lahko uvede osebni pregled delavcev. Občasno osebno ali drugo kontrolo delavcev pri odhodih iz delovnega mesta in drugih mestih odredi načelnik narodne zaščite po lastnem preudarku ali predhodnem soglasju z odborom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, izvedejo pa jo pripadniki narodne zaščite.

Kolikor nekdo v okoliščinah, ko je podan sum kaznivega dejanja, odkloni osebni pregled, se lahko preda organom javne varnosti. Osebni pregled se opravi zapisniško.

25. člen

Protí delavcu, za katerega je ugotovljeno, da je storil kaznivo dejanje, je TO dolžna takoj vložiti kazensko prijavo pristojnemu organu in pokreniti disciplinski postopek v skladu s samoupravnim sporazumom o urejanju medsebojnih razmerij delavcev v delovni organizaciji.

26. člen

Delavci TO imajo pravico in dolžnost, da so seznanjeni z aktom o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti in s pravilniki s tega področja, da bodo lahko uspešno izvajali vse zadeve, ki izhajajo iz ustreznih zakonov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Vsako odklanjanje sodelovanja s področjem ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki je sestavni del samoupravnega sistema, se mora ocenjevati in presojeti tudi iz moralno političnega vidika.

Kdor grobo ali večkrat krši določila s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, se smatra, da je storil dejanje hujše kršitve delovne dolžnosti.

Delavec, ki je na odgovornem delovnem mestu v TO pa odklanja ali ne izvršuje obveznosti s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, ne more zasedati takega delovnega mesta.

27. člen

Kadar delavec sklene delovno razmerje v TO, se mora obvezno seznaniti s tem pravilnikom in ostalimi pravilniki s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite.

28. člen

Finančna sredstva, potrebna za izvajanje ljudske obrambe in družbene samozaščite se zagotavljajo z gospodarsko-finančnim načrtom TO in DO.

TO izdela vsako leto zaporedje prioritarnih nalog in del s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite in določi sredstva za ta namen.

29. člen

Civilna zaščita je del ljudske obrambe in družbene samozaščite ter najširša oblika priprav in udeležba delavcev v TO pri reševanju delavcev in družbenih dobrin o vojnih akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah ter drugih izrednih razmerah.

Civilna zaščita v TO je organizirana in deluje v skladu z zakonom o ljudski obrambi in z načrti civilne zaščite, ki so sestavni del obrambnih načrtov.

V civilni zaščiti imajo pravico in dolžnost odločati in delati vsi delavci TO.

Delavci TO so dolžni vključiti se v civilno zaščito, kar ne izključuje njihove dolžnosti delovanja v vojni, kakor tudi v drugih oblikah odpora napadalcu.

30. člen

Civilna zaščita v TO je dolžna pomagati in sodelovati z enotami civilne zaščite drugih DO in s krajevno skupnostjo. V primeru večjih elementarnih in drugih nesreč nudi pomoč tudi v širšem prostoru.

31. člen

TO v skladu z zakonom o ljudski obrambi organizira enote civilne zaščite in specializirane enote civilne zaščite, kolikor take enote narekujejo potrebe ali jih določi občinski štab civilne zaščite.

Delavski svet DO sprejme na predlog odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pravilnik o civilni zaščiti, s katerim se določajo pravice in dolžnosti delavcev, program razvoja, usposabljanja in materialna sredstva.

32. člen

Delavci v TO organizirajo narodno zaščito za varovanje pogojev dela, stadružbene lastnine, za varovanje reda ter zagotavljanju normalnega dela in varnega življenja v miru in neposredni vojni nevarnosti. V vojni pa izvajajo enote narodne zaščite še druge naloge v okviru splošne ljudske obrambe.

Narodna zaščita se aktivira v izrednih in drugih razmerah, kadar tako odredi za to odgovoren organ.

Naloge narodne zaščite opravljajo delavci TO v enotah narodne zaščite. Enote narodne zaščite ustanovi v temeljni organizaciji združenega dela delavski svet.

33. člen

Delavski svet DO sprejme pravilnik, ki podrobneje določa organizacijo, naloge in dolžnosti narodne zaščite. Pravilnik pripravi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

34. člen

Enote narodne zaščite delujejo po načrtu, ki ga v skladu z varnostnim načrtom sprejme odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Ta načrt ima tri stopnje, glede na oblike, obseg in potrebe zavarovanja v mirnem obdobju, v izrednih razmerah, v neposredni vojni nevarnosti in v vojni.

35. člen

Sodelovanje v enotah narodne zaščite je pravica in dolžnost vsakega delavca.

V enotah narodne zaščite sodelujejo delavci TO po razporedu, ki ga določi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

V pravilniku narodne zaščite je določeno, kdo je lahko oproščen in kdo ne more sodelovati v enotah narodne zaščite.

36. člen

Enote narodne zaščite po potrebi sodelujejo med seboj, lahko se pa vključijo v enoto narodne zaščite Krajevne skupnosti, če delavski svet oceni, da je TO premajhna, da bi imela svojo enoto.

Za zavarovanje pogojev dela in uresničevanje določenih skupnih interesov v skladu s samoupravnimi in družbenimi dogovori s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, enote narodne zaščite TO nudijo pomoč, glede na konkretno situacijo tudi drugim TO in Krajevni skupnosti.

37. člen

Za varovanje tajnosti s področja ljudske obrambe sprejme delavski svet DO pravilnik o določanju tajnih podatkov ljudske obrambe in o načinu njihovega zavarovanja.

IV. DELAVSKI SVET TO

38. člen

Delavski svet ima na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite naslednje pravice in dolžnosti:

— določa politiko na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite iz svoje pristojnosti,

— daje smernice in stališča za izdelavo varnostnega načrta,

— sprejme razvojni načrt s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— ustanovi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito za izvrševanje nalog s tega področja,

— imenuje štab civilne zaščite oziroma poveljnike oddelkov civilne zaščite,

— ustanovi enote narodne zaščite in imenuje načelnika enote narodne zaščite,

— sprejema in potrjuje akte s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— v aktih o sistemizaciji delovnih mest lahko določi posebno delovno mesto, na katerem se bodo opravljale upravno-operativne naloge s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V. ODBOR ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO V TO IN DO

39. člen

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito sestavljajo: predstavniki organizacije Zveze komunistov, Zveze sindikatov, Zveze socialistične mladine. Po svojem položaju so člani odbora: predsednik delavskega sveta, individualni poslovodni organ, načelnik narodne zaščite, poveljnik enote teritorialne obrambe, poveljnik štaba (enote) civilne zaščite in predsednik samoupravne delavske kontrole.

Mandatna doba posameznih članov odbora traja toliko časa, dokler traja mandatna doba v funkciji, na podlagi katere so imenovani.

Odbor deluje v skladu s poslovníkom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito opravlja naslednje naloge:

— sprejema in dopolnjuje obrambni načrt,

— skrbi za organiziranje in usposabljanje štaba in enot civilne zaščite,

— usklajuje obrambne priprave z drugimi obrambnimi pripravami v delovni organizaciji ter pripravami občine in krajevne skupnosti,

— predlaga obrambne elemente razvojnega načrta in drugih splošnih aktov in ukrepov s področja ljudske obrambe, za katero so pristojni organi upravljanja,

— predlaga, katera delovna mesta zahtevajo posebne kriterije,

— sprejema in dopolnjuje varnostni načrt in skrbi za njegovo izvajanje,

— spremlja varnostne razmere in stanje varnostnih naprav,

— spremlja izvajanje in usklajuje naloge s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— skrbi za usposabljanje in vzgojo delavcev na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite za delovanje v miru, v izrednih razmerah, v neposredni vojni nevarnosti in v vojni,

— skrbi za izvajanje varnostnih in zaščitnih ukrepov pri pripravah na ljudsko obrambo po načelih družbene samozaščite,

— poroča delavskemu svetu o svojem delu in splošnem stanju na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— opravlja druge naloge, ki so določene v samoupravnih aktih, samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— predlaga v letnih in srednjeročnih planih materialna sredstva za izvajanje nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— v primeru večjih naravnih nesreč ter drugih izrednih razmerah, ki povečujejo odgovornost delovne organizacije, izdela načrt, v katerem opredeli posamezne obveznosti in naloge, ki povečujejo mobilnost v danih razmerah,

— proučuje način zavarovanja družbenega premoženja in predlaga ustrezne ukrepe,

— v soglasju s pristojnimi občinskimi organi določa delavce za opravljanje posebno zaupnih del, ki se nanašajo na področje ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— sodeluje z občinskimi upravnimi organi za ljudsko obrambo in notranje

zadeve, z organi uprave javne varnosti, postaje milice in drugimi organi,

— predlaga ukrepe za zagotovitev potrebnih sredstev in drugih materialnih pogojev, ki so nujni za nadaljevanje dela v vojnih razmerah.

40. člen

V primeru nastale situacije iz zadnje-
ga odstavka 40. člena podvzame ukrepe,
ki zagotavljajo dosledno izvajanje de-
lovnih obveznosti, posebno delavcev na
odgovornih delovnih mestih.

Predlaga disciplinske in druge ukre-
pe za preprečitev vseh gospodarskih,
političnih ali drugih škodljivih poja-
vov, naperjenih proti lastnim interesom
ali interesom drugih delovnih organi-
zacij ali skupnosti.

Vsi ukrepi in načrti, sprejeti za za-
varovanje imovine TO in DO, se mora-
jo dosledno izvajati in v primeru po-
trebe zaostri.

VI. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

41. člen

Samoupravna delavska kontrola TO
in DO bo na področju svoje pristojno-
sti obravnavala:

— negativne pojave in obnašanje, ki
so v nasprotju z načeli socialistične
samoupravne morale,

— vsak primer nastale večje mate-
rialne škode na objektih skupnega po-
mena,

— vse kršitve ali neizpolnjevanje
obveznosti, ki so določene v aktih s
področja ljudske obrambe in družbene
samozščite.

Vsak tak primer bo odbor delavske
kontrole ocenil in predlagal pristojnim
organom ustrezne ukrepe.

VII. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

42. člen

Družbenopolitične organizacije TO in
DO (Zveza komunistov, Zveza sindika-
tov, Zveza mladine) bodo aktivnost svo-
jega delovanja med delavci usmerjale
tudi na področju ljudske obrambe in
družbene samozščite in sicer tako, da
bodo s svojim idejnopolitičnim delo-
vanjem pomagale razvijati varnostno kul-
turo in utrdile med delavci socialistični
patriotizem in da se bodo zavestno in
organizirano borile proti antisocialistič-
nim pojavom.

43. člen

Družbenopolitične organizacije bodo
dajale pobudo za sodelovanje in izobra-
ževanje delavcev v ljudski obrambi in
družbeni samozščiti, pobudo za obrav-
navanje negativnih pojavov, ugotavljalne
njih izvor, vzroke in nosilce takih po-
javov.

VIII. PREDHODNE IN KONČNE DOLOČBE

44. člen

Postopek za sprejem tega pravilnika
kot za njegove spremembe in dopol-
nitve se sprejema na način kot to do-
ločajo samoupravni splošni akti TO in
DO.

45. člen

Pobudo za spremembo in dopolnitev
tega pravilnika lahko da vsak delavec,
odbor za ljudsko obrambo in družbeno
samozščito ali predstavniki družbeno-
političnih organizacij TO ali DO.

O pobudi se izjasni delavski svet DO
in če jo sprejme, začne postopek za
spremembo pravilnika.

46. člen

Pravilnik začne veljati osmi dan po
objavi.

Predsednik delavskega sveta DO:

Stanko Iskra, I. r.

III. SODELOVANJE V NARODNI ZASČITI

Naloga NZ opravljajo delovni ljudje
v enotah narodne zasčite. V enotah NZ
se združujejo delavci, da bodo s svojo
skupno dejavnostjo preprečevali dejanja in okra-
dane, ki so škodljivi za narodno zasčito. NZ
zahteva intervencijo državnih orga-
nov (po uradni dolžnosti), ali pa pre-
preči delovnega kolektiva materialna
delovna škoda.

Sodelovanje v enoti NZ je pravica in
dolžnost delavcev v vseh TO in DO. I.P.
delci, ki se opravljajo izven rednega de-
lovnega časa.

Beleške:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
10	10	10	10	30	30	40	40	50	50	100	100
20	16	20	16	30	30	40	40	50	50	100	100
30	24	30	24	30	30	40	40	50	50	100	100
40	30	40	30	30	30	40	40	50	50	100	100
50	40	50	40	30	30	40	40	50	50	100	100
60	48	60	48	30	30	40	40	50	50	100	100
70	56	70	56	30	30	40	40	50	50	100	100
80	64	80	64	30	30	40	40	50	50	100	100
90	72	90	72	30	30	40	40	50	50	100	100
100	80	100	80	30	30	40	40	50	50	100	100

... ..

... ..

... ..

... ..

konstanta	ocena v zahtevnem koeficientu	koeficient	... ..
28	112	1,90	... ..
28	176	1,90	... ..
28	240	2,19	... ..
28	336	3,00	... ..

Henrik Blazh

Na podlagi prvega in sedmega poglavja zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah (Uradni list SRS, št. 23/76) in pravilnika o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti DO LIP, lesna industrija Bled je sprejel delavski svet DO LIP, lesna industrija Bled dne 18. januarja 1978

PRAVILNIK

o narodni zaščiti

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se določa organizacija, naloge, pravice in dolžnosti delavcev v enotah narodne zaščite (v nadaljnjem besedilu NZ).

Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela organizirajo NZ za varovanje ljudi, pogojev dela, družbene lastnine in objektov skupnega pomena, za varovanje reda in svojega premoženja ter za zagotovitev mirnega in varnega življenja.

V neposredni vojni nevarnosti in v vojni izvajajo enote NZ tudi določene naloge v okviru splošne ljudske obrambe.

II. USTANOVITEV ENOTE NARODNE ZAŠČITE

2. člen

Enota NZ ustanovi v temeljni organizaciji združenega dela delavski svet na predlog odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Enota NZ je lahko razdeljena v dva ali več vodov. Vod je razdeljen v dve ali več skupin. Skupina ima dva ali več članov.

Enota narodne zaščite TO se lahko tudi vključi v enoto narodne zaščite krajevne skupnosti, če delavski svet TO oceni, da je TO premajhna, da bi imela svojo enoto.

Enota NZ temeljne organizacije združenega dela sodeluje tudi z drugimi enotami NZ temeljnih organizacij združenega dela v okviru delovne organizacije.

3. člen

Za uresničevanje določenih skupnih interesov na področju družbene samozaščite lahko enote NZ TO sodelujejo s pristojno Krajevno skupnostjo in občino, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in družbenopolitičnimi organizacijami na tem področju.

S sporazumi in družbenimi dogovori ustanavljajo organe, določajo njihove naloge in združujejo sredstva.

4. člen

Po dogovoru med odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito Krajevnih skupnosti in odborom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TO, lahko glede na potrebe v Krajevnih skupnostih opravljajo delavci TO, ki bivajo na območju krajevne skupnosti dolžnosti narodne zaščite v enotah narodne zaščite Krajevnih skupnosti.

III. SODELOVANJE V NARODNI ZAŠČITI

5. člen

Naloge NZ opravljajo delovni ljudje v enotah narodne zaščite. V enotah NZ se združujejo delavci, da bodo s svojo aktivnostjo preprečevali dejanja in ekscese, katera bi po svojih posledicah zahtevala intervencijo državnih organov (po uradni dolžnosti), ali pa preprečili delovnemu kolektivu materialno oziroma moralno škodo.

6. člen

Sodelovanje v enoti NZ je pravica in dolžnost delavcev v vseh TO v DO LIP Bled, ki se opravlja izven rednega delovnega časa,

V enoti NZ opravljajo naloge vsi delavci TO v DO LIP Bled ne glede na spol in starost, ki so fizično in psihično sposobni.

V enoti NZ sodelujejo delavci po razporedu, ki ga sprejme odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

7. člen

Delavci so oproščeni opravljanja nalog v enotah NZ, ko so klicani na izpolnjevanje nalog v jugoslovansko ljudsko armado, teritorialno obrambo in v civilno zaščito.

Delavec je oproščen opravljanja nalog NZ v primeru:

— če ima fizične ali psihične motnje ali poškodbe, ki zmanjšujejo sposobnost oziroma razsodnost, zlasti pri delu v nočnem času,

— kadar opravljajo naloge, ali izvršujejo funkcije, ki zahtevajo polno angažiranost delavca v svoji delovni organizaciji ali izven delovne organizacije,

— družinskih razlogov pri ženah kot so: skrb za otroke, nosečnost itd.,

— trajne aličasne nezmožnosti za delo, ki se ugotovi na podlagi ustrezne dokumentacije, oziroma verodostojne izjave delavca,

— kadar je delavec oddaljen od delovnega mesta, zlasti če ne obstoja možnost rednega prevoza.

O oprostitvi opravljanja nalog NZ odloča odbor o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti na predlog načelnika enote NZ, na svojo pobudo ali zahtevo delavca.

8. člen

V enoti NZ ne more sodelovati delavec, ki je bil obsojen ali v kazenskem postopku za dejanje iz 29. člena zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah.

Kdo je bil obsojen ali je v kazenskem postopku, ugotovi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

9. člen

Odklanjanje sodelovanja v enoti NZ ali neizpolnjevanje obveznosti v enoti NZ ima za posledico uvedbo postopka za ugotavljanje kršitev določil zakona in izrek kazni za prekršek po 173. in 174. členu zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah.

IV. NALOGE NARODNE ZAŠČITE

10. člen

Naloge delavcev, organiziranih v NZ je zavarovati in preprečevati vse tisto, kar bi oviralo normalno življenje in odvijanje proizvodnje, zlasti

— objekte in sredstva proizvodnje pred diverzijami, tatvinami, ali drugimi oblikami namernega poškodovanja,

— pred požari, povzročeni z namenom, da bi se namerno povzročila škoda ali vnašala zmeda in negotovost,

— neodgovorno, nepremišljeno ali sovražno ponašanje posameznikov ali grupic v temeljni organizaciji združenega dela, ki ima namen povzročiti notranje zaostritve, na pr. prekinitve dela ali drugačne slične situacije in ima za posledico ogrožanje varnosti ljudi in sredstev proizvodnje:

— zlorablajo nastalega stanja v primeru naravnih ali drugih nesreč z namenom prisvajanja družbenega ali zasebnega premoženja,

— neodgovorno ali sovražno ponašanje poedincev, ki ima namen povzročati motnje na zborih, manifestacijah ali drugih prireditvah, ki jih organizirajo delavci ali družbene politične organizacije.

11. člen

Delavci imajo v času, ko opravljajo naloge NZ pravico in dolžnost, da:

— ugotavljajo istovetnost neznanih oseb znotraj temeljne organizacije združenega dela ali v bližini objektov, ki jih varujejo;

— zadržujejo osebe, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju ali poskusu povzročitve škode, do prihoda pooblaščenih delavcev pristojnega državnega organa, ki ga nemudoma o tem obvestijo;

— pregledajo osebo ali vozilo, če sumijo, da prikriva ukradene predmete ali napravo, ki bi lahko ogrozila varnost ali povzročila škodo;

— ob elementarnih in drugih nesrečah vzpostavljajo normalno stanje;

— izvršujejo druge naloge, določene v aktih s področja družbene samozaščite, naloge v skladu z varnostnim načrtom ali po nalogu načelnika enote NZ, ali kadar notranja ali zunanja situacija narekuje večje varnostne ukrepe.

V. NAČIN OPRAVLJANJA NALOG NARODNE ZAŠČITE

12. člen

Naloge NZ na določenem mestu ali v določenem prostoru se izvajajo vedno v skupini najmanj dveh pripadnikov. Skupina je lahko tudi večja.

13. člen

Čas opravljanja naloge v NZ mora biti prilagojena dejstvu, da se naloge opravljajo izven rednega delovnega časa. Opravljanje nalog ne sme bistveno vplivati na delovno sposobnost delavca pri delu.

Načelnik enote NZ je dolžan planirati optimalno število izmen, zlasti v nočnem času. Čas izmene praviloma ne sme presegati 3. ure, če ni mogoče menjava na 2. uri.

14. člen

Naloge NZ se izvajajo v skupinah. Skupina NZ opravlja naloge:

— s stalnim opazovanjem okolice ali določenega objekta z določenih mest,

— z opravljanjem stalne stražarske službe na določenih mestih, pri vstopih v določene prostore, zlasti pomembnejših objektov;

— s stalnim obhodom in opazovanjem.

Določene naloge se lahko izvajajo tudi v sestavi več skupin ali vse enote NZ, če je potrebno preprečiti ekscese ali možnost masovnejših ekscesov, ki bi lahko rodili posledice, zaradi katerih bi bila nujna zunanja intervencija organov javne varnosti.

Kadar enota NZ nastopa kot celota, vodi enoto neposredno načelnik oziroma njegov pomočnik.

15. člen

Trajanje obveznega izvajanja nalog NZ je odvisno od potreb, ki izhajajo iz varnostnega načrta in števila delavcev, pripadnikov NZ.

Pri določanju obveznosti je treba upoštevati:

- enakost obremenitve,
- pravilno razporeditev na delovni in nočni čas,
- izjema glede oprostitve opravljanja določenih nalog zaradi neizpolnjevanja pogojev nošenja orožja in podobno,

— pravilo, da se naloge NZ opravljajo v skupini najmanj dveh pripadnikov enote NZ.

Obveznost opravljanja nalog NZ se lahko po sklepu odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito poveča:

— če nastanejo nepredvidena in izredna razmerja,

— če je bil izvršen vpoklic vojnih obveznikov, pa se je število pripadnikov NZ zmanjšalo.

16. člen

Delavca, ki je razporejen v enoto NZ obvesti o tem načelnik enote NZ in mu določi naloge.

Delavec, razporejen v enoto NZ mora biti seznanjen, podučen in usposobljen za opravljanje nalog, ki so mu dane.

Načelnik enote NZ skrbi za stalno dopolnilno usposabljanje pripadnikov enote NZ.

Kadar je delavec, pripadnik NZ, vpoklican na izvrševanje nalog v enoti NZ, mora biti seznanjen o razlogih vpoklica, s kratko varnostno oceno, z nastalo situacijo, podučen o načinu izvajanja nalog in z drugimi za izvajanje nalog potrebnimi informacijami.

Konkretne obveznosti delavcev, razporejenih v enoto NZ, so določene v načrtu NZ.

Čas, dan in mesto izvršitve nalog NZ določi načelnik enote NZ ali njegov pomočnik, čemur se je delavec dolžan podrediti.

Načelnik enote NZ je pristojen, da dovoli medsebojne časovne menjave pri opravljanju obveznosti na prošnjo ali zahtevo pripadnika enote NZ.

17. člen

Naloge NZ se opravljajo po načrtu, izjemoma pa po odločitvah odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ali načelnika NZ, če se odbor ne more nemudoma sestati. Takšne izjeme so dohodki, ki jih stalni načrt ne predvideva, oziroma ne more predvideti.

Načrt za delo NZ, ki ga v skladu z varnostno oceno sprejme odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, mora vsebovati:

— obseg stalnega zavarovanja in preventivnega delovanja enote NZ, kateri prostori in objekti se varujejo v katerem času in številu,

— način zavarovanja in opravljanja preventivnih nalog NZ,

— način izvajanja nalog enote NZ v različnih situacijah.

18. člen

Načrt za delo NZ mora imeti več stopenj:

— za delovanje NZ v razmerah, ki zahtevajo le preventivno aktivnost NZ (I. stopnja),

— za delovanje NZ v primerih izrednih razmer v temeljni organizaciji združenega dela oziroma v širši družbi (II. stopnja),

— za delovanje NZ v neposredni vojni nevarnosti ali vojni, kateri del načrta je sestavni del obrambnega načrta (III. stopnja).

VI. NAČELNIK NARODNE ZAŠČITE

19. člen

Enoto NZ vodi načelnik, ki ga imenuje delavski svet na predlog odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in v soglasju s svetom za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito pristojne občinske skupščine.

Načelnik enote NZ poroča odboru za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito o delu in problemih, s katerimi se srečuje pri opravljanju nalog ter predlaga odboru ustrezne rešitve za dopolnitev oziroma spremembo načrta za delovanje NZ.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito lahko imenuje na predlog načelnika enote NZ enega ali več pomočnikov za opravljanje določenih nalog v enoti NZ.

Načelnik enote NZ sodeluje s postajo milice s splošnim delovnim področjem glede nujenja ustrezne pomoči enoti, glede ravnanja z orožjem, varovanje objektov in kadar izvajanje nalog NZ zahteva pomoč milice.

20. člen

Načelnik enote NZ predlaga na podlagi izdelanega načrta odboru za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito način oborožitve pripadnikov NZ, število in vrsto orožja in način hrambe orožja.

Načelnik enote NZ v skladu s pravilnikom o oznakah in ravnanju z orož-

jem v narodni zaščiti (Uradni list SRS št. 27/76), konkretno določi:

- nošenje oznak NZ,
- nošenje orožja,
- uporaba orožja,
- hramba in varovanje orožja.

VII. KONČNE DOLOČBE

21. člen

Takoj po ustanovitvi NZ mora načelnik enote NZ izdelati nalog NZ na osnovi varnostne ocene s konkretnimi zadolžitvami.

22. člen

Potopek za prejem tega pravilnika, kakor za njegove spremembe in dopolnitve se sprejema na način kot to določajo samoupravni splošni akti TO in DO.

23. člen

Pobudo za spremembo in dopolnitev pravilnika lahko da vsak delavec, odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ali predstavnik družbenopolitičnih organizacij TO ali DO. O pobudi se izjasni delavski svet DO in če jo sprejme, začne postopek za spremembo pravilnika.

24. člen

Pravilnik začne veljati osmi dan po objavi.

Predsednik DS DO
Stanko Iskra, l. r.

Izbira načina obdelave hlodovine

Glede na fiziološke in tehnične lastnosti žagancev bo tudi v naši delovni organizaciji treba še proučevati način žaganja hlodovine. Na osnovi proučevanja bo treba izbrati tak način, ki bo najustrežnejši glede na vrsto lesa, obliko in količine žagancev, ki so dosegljivi v krajih, kjer obratuje žagalnica. Tu bo treba upoštevati obstoječe stanje za obdelavo oblovine in možno zamenjavo teh z racionalnejšimi gospodarnejšimi obdelavami v smislu prihranka na surovini in delovni sili.

Če se bomo odločili za tako ali drugačno tehniko obdelave (npr. reducirno tehniko), bo treba to upoštevati pri ureditvi bodočega hloidišča.

Pri takih ali drugačnih tehnikah pa nam mora biti jasno, da polnojarmenik, tračna žaga, krožna žaga med seboj ne konkurirajo, ampak se med seboj dopolnjujejo.

Vsi stroji za obdelavo hlodovine se zelo izpopolnjujejo; strmeli pa naj bi za takimi, ki so v danih pogojih najracionalnejši v smislu točnosti izdelave, najboljšega izkoriščanja surovine in visokih kapacitet z manj zaposlenimi v prvem delu primarne obdelave.

Tako bomo pri mehanizaciji žagarstva s predpostavko, da bo hlodovina kot surovina prihajala na hloidišča za žaganje olupljena na mehaniziranem hloidišču, upoštevali sledeče faktorje:

1. Ali imajo sekanci tako vrednost, da bomo uporabili tehniko profiliranja
2. S profiliranjem ali brez tega je treba ugotoviti najracionalnejši način obdelave (jarmeniške žage, tračne žage, krožne žage)
3. Uporaba pravilne kombinacije pri uporabi več sistemov.

Upoštevali pa bomo:

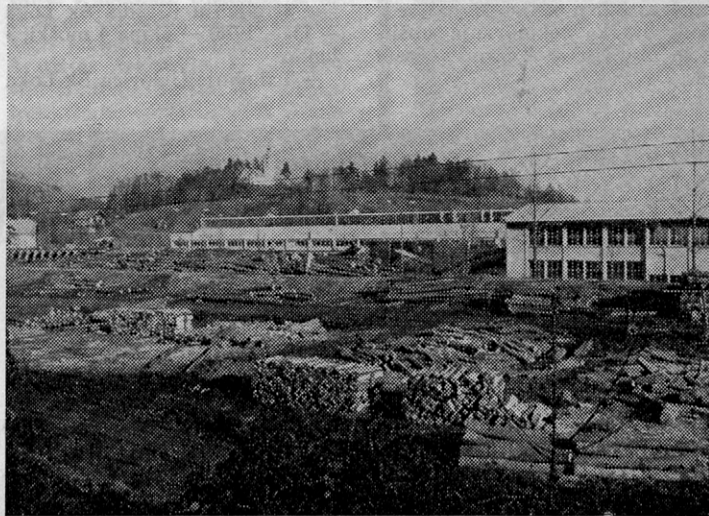
a) da je uporaba krožnih žag racionalna pri obdelavi drobne hlodovine;

b) da so tračne žage hlodarke primerne pri nepravilno oblikovani hlodovini (listavci)

Primerne so za obdelavo hlodovine premera nad 40 cm, za žaganje manjših količin enega sortimenta.

novine, borovine — tam, kjer premer hlodovine ne presega 50 centimetrov na tanjšem koncu. Vzdrževanje ni zahtevno. V kombinaciji s tračnimi žagami (navadnimi) pa je možno doseči tudi zadovoljivo izkoriščanje.

Tako ali drugače — proučiti bo treba dosežke obdelave hlodovine in izbrati tako smer razvoja, ki našim razmeram naj-

TO Rečica — v ospredju del skladišča GG, del žagalnice TO Rečica, izza žagalnice del obrata vrat, manjka še mehanizirano skladišče hlodovine, za katerega bo treba poiskati manj utesnjen prostor.

Vzdrževanje tračnih žag hlodark je zelo zahtevno. Ne potrebuje pa veliko prostora, točnost žaganja je manjša. Stroški žaganja so višji, izkoriščanje pri žaganju pa je boljše.

c) na jarmeniških žagah pa je možno dosegati velike količine enega sortimenta (za nadaljnjo obdelavo za domač trg in izvoz. Zelo so primerne tam, kjer žaga hlodovina smreke, jelke, meces-

bolje ustreza, upoštevajoč surovino, ki jo imamo na razpolago in sortimente, ki jih potrebujemo.

Zaradi pomanjkanja delovne sile na našem območju pa bo treba misliti tudi na to in predvsem zaposlovati dosegljivo delovno silo v nadaljni obdelavi lesa v izdelke.

Tand

spevkov, samoprispevkov in davkov, zato mislim, da bi ta dan ostal samo za praznovanje in da ne bi o pravicah žensk in enakopravnosti govorili samo za ta

dan, ampak bi se tudi med letom kdaj spomnili, kaj se je vse obljubljalo in koliko se je naredilo.

Jelka

Kritično in odgovorno o kulturi

Na zadnjem sestanku aktiva komunistov — kulturnih delavcev radovljiške občine konec marca, ki je sovpadal z drugimi akcijami ZK v predkongresnem času, je komaj tretjinska udeležba vseh vabljenih že dala vedeti, da na področju kulture ni vse tako kot bi moralo biti. Človek bi pričakoval, da bo glede na številna neresena, ali boljše rečeno odprta vprašanja kulture, s katerimi se vsakodnevno ubadajo poklicni in nepoklicni kulturniki, aktiv komunistov lahko odprl in razkril vse tiste probleme, ki zavirajo razcvet kulture, ki upravičeno vznemirjajo ustvarjalce in organizatorje pa tudi uporabnike, kamor sodijo vsi delovni ljudje in občani.

Ker sta med dvajsetimi udeleženci aktiva sedela na seji le dva, ki jima kultura daje kruh, vsi ostali so bili iz takomenovane ljubiteljske sfere, iz društev in sekcij, pač ni bilo pričakovati prave motiviranosti za dovolj poglobljeno in kritično oceno stanja iz vseh zornih kotov. Resda v kadrovski sestavi kulturnih ustanov med izvajalci kulturnih programov v občini ni zadosti članov ZK, vendar pa tudi komunistov poklicnih delavcev ni bilo blizu. Prav to pa je spodbudilo udeležence, da so postavili vprašanje odgovornosti komunistov za izvajanje stališč ZK o kulturi v bazi. Očitno je, da se v občini še vedno čuti razdvojenost med poklicnimi in amaterskimi kulturniki, kar je v nasprotju z načelom, da se kultura ne more deliti na profesionalno in amatersko. Sprejemamo le dobro, napredno in torej socialistično, ne pa slabo, nazadnjaško in samoupravnem družbenem sistemu tujo kulturo. Tega pa se po mnenju razpravljalcev še vedno ne zavedajo vsi komunisti kulturni delavci, zlasti tisti, ki živijo izven vsakodnevnih tokov in doganj v krajevnih skupnostih in združenem delu.

Razprava je nakazala tudi druge probleme, ki zavirajo razvoj kulture v občini. Nezadovoljive razmere v večjih središčih, kjer dejansko nimajo niti ene primerne dvorane ali prostorov za vadbo folklornih in pevskih skupin. To sili v razmišljanja o smotnosti porabe sredstev, ki jih delovni ljudje radovljiške občine odvajajo za kulturo. Težko je razumeti, da pri tako velikih vsotah, ki se združujejo za skupne potrebe v kulturi ni pravega posluha Kulturne skupnosti Slovenije za takšne neobhodne naložbe v objekte, za katere večji del sredstev zbirajo v krajevnih skupnostih občani sami, ne upoštevajoč tudi njihov delež v prostovoljnem delu in gradbenem materialu.

Pri tem so samokritično ugotovili, da tudi v občini vlada razdvojenost interesov, prenaplašen lokalizem, poskus protežiranja

nja nekaterih kulturnih institucij, kar se odraža v uveljavljanju proračunskega mehanizma delitve sredstev, namesto širokega samoupravnega sporazumevanja na podlagi svobodne menjave dela. Od tega niso imuni niti kulturni delavci komunisti, je rečeno v razpravi. Veliko več kot o idejnopolitični in programski usmeritvi kulturne politike je govora o denarju, pri čemer se ne upoštevajo dovolj dejanske potrebe in zmogljivosti združenega dela za kritje porabe v kulturi. Očitno nobenemu izvajalcu ne pride še na misel, da bi skušal omejiti porabo sredstev za prioritete naloge in se spustiti v dogovarjanje za postopno zadovoljevanje drugih programskih akcij, ki ne terjajo takojšnje realizacije. Trdoglavo vztrajanje na svojih zahtevah je tudi eden od vzrokov, da se že sicer skromna sredstva, katera se obračajo v kulturni skupnosti še bolj drobijo, kar ima za posledico polovičarstvo in vsakokratno prenašanje finančnih zahtev na naslednje leto. To zadene zlasti financiranje večjih vzdrževalnih del na kulturnih objektih, nakup knjig, nagrajevanje, oziroma povračilo stroškov pevovodjem, režiserjem in učiteljem folklornih plesov, torej najbolj nepogrešljivim akterjem v množični kulturi.

Lanskoletno akcijo Komunistov pod geslom Človek, delo, kultura so na aktivu pozitivno ocenili, ne samo zaradi zavidljivih izidov razvidnih iz poročil izvajalcev, marveč tudi zaradi širokega odziva, ki ga je ta akcija imela v domala vseh delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih v občini.

Pod vplivom te akcije se je marsikje spremenil odnos do kulture v pozitivnem smislu, nastajala so nova društva in sekcije, organizirano je veliko več kulturnih prireditev, delavci in občani pa so se bolj kot kdajkoli vključevali v razreševanje problemov kulture v svojih sredinah. Na izkušnjah lanskoletne akcije Komunistov so v občini organizirali tudi letošnjo, ki je na področju kulture usmerjena predvsem v širjenje knjige.

Tudi letošnji program akcije je bogat z novimi oblikami povezovanja združenega dela in kulture. Najpomembnejše pri tem je, da dosedanja dosežki in zavzetost na tem področju ne bi ostali kot enkratni prebliski in se polagoma spet utrnili v vsakdanji raznoternosti. Komunisti naj zatorej posebej skrbijo za stalnost in pospeševanje prizadevanj na kulturnem področju, spodbujajo množično vključevanje vseh delovnih ljudi in občanov v akcijo širjenja in utrjevanja družboslovnega in ljudno strokovnega knjižničarstva, ki je bilo doslej vse preveč zapostavljeno.

Praznovanje dneva žena v temeljni organizaciji Boh. Bistrica

Tudi letos se nam je hitro približeval 8. marec praznik — žena. Vendar nam nekaj tednov pred osmim marcem ni bilo znano, kako se bo ta dan praznoval.

kaj poskočnih pa so zaigrali fantje ansambla Savica, kateri so tudi najbolj navdušili vse navzoče. Po večerji so se naše gospe zavrtle ob zvokih Glasbe, no instrumentalnega ansambla

iz Bohinjske Bistrice. Pesem, vriskanje in ples se je zavlekel v zgodnje jutranje ure.

Vendar zjutraj naše zavedne samoupravljalke niso pozabile na svojo državljansko dolžnost in so šle volit, nato pa veselo v posteljo, ker je mož pridno kuhar, pomival posodo in pazil otroke, ker enkrat na leto tudi žena lahko praznuje in to brez vseh obveznosti.

OPOMBA: Naše delavke — samoupravljalke niso bile zadovoljne samo zato, ker je bila proslava in zabavni večer, ampak tudi zato, ker so same odločile, kaj bo z denarjem, ki je namenjen za njihovo praznovanje. Tudi ženske bi ta denar dale v solidarnostne namene, vendar se kasneje izve, da ta denar ni bil porabljen za stvar, za katero je bil namenjen. Vsaka ženska že tako dovolj daruje, ne pa da se še na praznik, ki je posvečen njej, pobirajo prispevki. Že dovolj je drugih pri-

Prešerne in razigrane volje so bile naše delavke

Mladinska organizacija naše TO je na svojem sestanku sklenila, da bo izvedla posebno anketo, po kateri naj bi se ugotovilo, kaj si naše samoupravljalke želijo. 112 žena se je odločilo za kratko proslavo in potem za veselo praznovanje v krogu vseh žena naše TO.

Proslavo je pripravila mladinska organizacija v Mladinskem domu 11. 3. 1978 ob 19.30. Vse navzoče med katerimi je bilo tudi nekaj upokojenih delavk naše TO, je pozdravil predsednik sindikata Malej Metod, tovariš Stare ing. Janez in v imenu mladinske organizacije Medja Anton. Recitali so mladinci in mladinke naše TO, nekaj pesmi je zapel moški pevski zbor Svoboda iz Bohinjske Bistrice, ne-

Navdušenje žensk se je na plesišču stopnjevalo

Obvestilo

Vse člane našega kolektiva obveščamo, da sta pri tisku delovnega koledarja za letošnje leto nastali dve neljubi napaki, in sicer:

V mesecu juniju je 17. junij (sobota) označen v koledarju kot delovni dan, vendar je ta dan pravilno prosta sobota in bi morala biti označena z rumeno barvo.

V mesecu juliju pa je 22. julij označen z rumeno barvo, to je z znakom za prosto soboto, praviloma pa bi moral biti označen z modro barvo, kar pomeni praznik.

Vse prosimo, da ti dve napaki v svojem koledarju popravite.

Smučarska tekmovanja v veleslalomu in tekih

V soboto, dne 25. marca 1978 je bilo v prelepem sončnem vremenu na Soriški planini tekmovanja v veleslalomu in smučarskih tekih za prehodni pokal SOZD GLG. Tekmovanje je bilo zelo dobro pripravljeno, za kar gre vsa pohvala športnemu društvu Alples Zelezni, prav tako za svečani uradni zaključek s podelitvijo priznanj in nagrad v restavraciji DO Alples Zelezni.

REZULTATI:

Veleslalom — ženske do 30 let
2. Šifrer Ana
11. Kunstelj Tončka
uvrščenih 13 tekmovalk

Veleslalom — ženske nad 30 let
1. Berčič Ivanka
2. Pretnar Jasna
3. Urankar Marija
4. Veber Anica
uvrščenih 11 tekmovalk

Veleslalom — moški do 25 let
3. Gašperin Matjaž
9. Kočevar Franc
12. Cesar Branko
uvrščenih 21 tekmovalcev

Veleslalom — moški do 35 let
9. Luskovec Alojz
uvrščenih 32 tekmovalcev

Veleslalom — moški nad 35 let
6. Trojar Feliks
9. Ažman Stanko
14. Repinc Ciril
17. Zupan Pavel
uvrščenih 26 tekmovalcev

Smučarski teki:

Ženske
2. Ristič Albina
uvrščenih 5 tekmovalk

Moški
do 35 let
5. Lapajne Mirko
4. Kordež Matevž
8. Arh Samo
9. Kravanja Alojz
uvrščenih 16 tekmovalcev

nad 35 let
1. Repinc Tine
2. Repinc Viktor
3. Lapajne Franc
uvrščenih 9 tekmovalcev

Ekipna razvrstitev — veleslalom

	točk
1. Alples Zelezni	89
2. GG Bled	87
3. LIP Bled	87
4. Jelovica Šk. Loka	81
5. AERO Medvode	73
6. GRADIS, LIO Šk. Loka	73
7. ZLIT Tržič	46
8. GG Kranj	41
9. DSSP GLG Bled	3

Ekipna razvrstitev — smučarski teki

	točk
1. LIP Bled	26
2. Alples Zelezni	26
3. GG Bled	21
4. Gradis LIO Šk. Loka	13
5. Jelovica Šk. Loka	1

Pri enakem številu točk je boljše uvrščena ekipa, katere seštevek let upoštevanih tekmovalcev je višji.

Športni referenti pri konferencah OOS DO, članic GLG so na sestanku v petek 31. 3. 1978 v

prostorih Zlit v Tržiču ocenili tekmovanja v veleslalomu in smučarskih tekih na Soriški planini kot zelo uspešno. Nekaj pripomb je bilo samo na razvrstitev po starostnih kategorijah. Prav tako so bili mnenja, da naj se v bodoče taka tekmovanja obširneje objavijo v dnevnem časopisu.

Nadalje so se domenili za izvedbo tekmovanja v kegljanju, ki bo 22. aprila 1978 v Tržiču s pričetkom ob 8. uri. Moška ekipa šteje 6 članov, ženska pa 4. Vsaka OOS lahko prijavi po dve moški in ženski ekipi.

Okvirno so bili določeni tudi rokji za tekmovanja v:

— streljanju (Gradis Šk Loka — 13. 5. 1978) — ekipa 4 moški, 3 ženske
— balinanje (Jelovica Šk Loka

— 13. 5. 1978) — ekipa 4 + 1
— mali nogomet (Aero Medvode — 10. 6. 1978)

Startnina za posamezna tekmovanja bi znašala 200.— din na ekipo (za organizacijo in druge stroške).

Za ostala tekmovanja se bodo dogovorili na enem izmed naslednjih sestankov, ki naj bi bil v maju v Jelovici Škofja Loka.

Jože Marolt

Prizorišče tekmovanj GLG na Soriški planini

Občinsko sindikalno prvenstvo v smučarskih tekih

V nedeljo, 19. 3. 1978 je bilo v Gorjah občinsko sindikalno prvenstvo za leto 1978. Na tekmovanju je nastopilo 126 članov sindikata iz 47 OOS. Iz DO LIP Bled se je tekmovanja udeležilo 16 tekmovalcev, ki so dosegli zelo dobre uvrstitve. Končni rezultat pa bi bil lahko še boljši, če bi se tekmovanja udeležili vsi, ki so bili prijavljeni.

Rezultati:

Ekipno — skupaj:

	točk
1. Elan Begunje	97
2. LIP Bled	77
3. Veriga Lesce	68

Ekipno skupaj je bilo uvrščenih 9 ekip, ker so se za vrstni red skupaj upoštevale tiste OOS oz. KOOS, ki so nastopile v moški in ženski konkurenci.

Ekipno — ženske

	točk
1. Elan Begunje	36
2. Vezanine Bled	33
3. Osn. šola Bled	29
4. LIP Bled	22

Ekipno — moški

	točk
1. Elan Begunje	61
2. LIP Bled	55
3. Veriga Lesce	53

Ženske do 27 let

2. Poljanec Kati
8. Kunstelj Tončka
uvrščenih 9 tekmovalk

Ženske nad 35 let

6. Ristič Albina
uvrščenih 13 tekmovalk

Moški do 27 let

16. Knaflič Marjan
uvrščenih 25 tekmovalcev

Moški — kategorizirani tekmovalci

5. Arh Samo
6. Lapajne Mirko
uvrščenih 7 tekmovalcev

Moški 27—35 let

10. Kravanja Alojz
16. Primožič Drago
uvrščenih 30 tekmovalcev

Moški od 35—40 let

2. Repinc Tine
5. Lapajne Franc
8. Vojvoda Lovro
12. Repinc Ciril
uvrščenih 15 tekmovalcev

Moški od 40—45 let

6. Gros Leopold
uvrščenih 9 tekmovalcev

Moški nad 45 let

1. Repinc Viktor
6. Malej Metod
8. Perše Stanko
uvrščenih 10 tekmovalcev

Jože Marolt

Tekmovanje za Godčev memorial

Smučarski klub Bohinj je pod pokroviteljstvom našega podjetja priredil 19. medklubsko tekmovanje v smučarskih tekih za prehodni spominski pokal na bohinjjskega prvoborca Tomaža Godca. Tekmovanje je precej motilo slabo vreme, toda kljub temu je bila udeležba množična, saj so nastopili vsi najboljši jugoslovanski tekači. Na tradicionalni prireditvi, ki je bila organizirana na FIS progji v Bohinjjski Bistrici, je nastopilo preko 150 tekmovalk in tekmovalcev iz naslednjih klubov: Jesenice, Gorje, Bled, Ihan, Triglav, Dol, Olimpija, Lov, na Pohorju, Alples, Loška dolina in Bohinj. Spominski pokal so osvojili smučarji SK Jesenice.

REZULTATI:

majšji pionirji:

1. Slabanja, Dol
2. Oblak, Gorje

starejši pionirji:

1. Kustec, Jesenice
2. Pustovrh, Olimpija

majšji mladinci:

1. Krišnar, Olimpija
2. Klemenčič, Dol

starejši mladinci:

1. Djuričič D., Jesenice
2. Podlogar D., Gorje

majšji člani:

1. Čarman, Triglav
2. Cvajnar, JLA

člani:

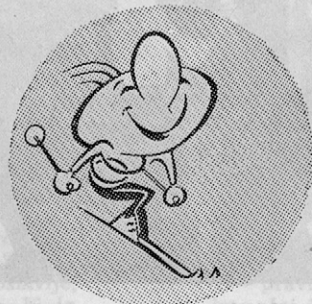
1. Djuričič T., Jesenice
2. Kalan, Gorje
3. Jelenc, Triglav

veterani:

1. Gergorič, Bohinj
2. Rozman, Bohinj

majšje pionirke:

1. Mlakar, Jesenice
2. Smrekar, Dol

starejše pionirke:

1. Martinovič, Jesenice
2. Drobnič, Ihan

majšje mladinke:

1. Moder, Dol
2. Korpnik, Dol

starejše mladinke:

1. Jelovčan, Triglav
2. Cvetek, Bohinj

članice:

1. Pavlič, Lov. na Pohorju
2. Dovžan, Jesenice

Ekipno:

1. Jesenice
2. Triglav
3. Gorje
4. Bohinj

Predsednik org. komiteja ing. Franc Bajt skupaj z vodjem reprezentance SZ

Bohinj ima dve FIS prireditvi

V Bohinju je bilo letos že 23. mednarodno FIS »A« tekmovanje v smučarskih tekih, ki pa v letošnji sezoni žal ni šlo za neuradni svetovni pokal. Po izredno nerodnem obnašanju naših vodilnih oseb iz smučarske zveze Jugoslavije na konferenci FIS organizacije, ko se je sestavljala mednarodni koledar zimskih prireditev. Delegat je namreč glasoval proti organizaciji tovrstnih prireditev, ki bi štele v prihodnji sezoni za uradni svetov-

ni pokal, Bohinj pa je poleg ostalih neizpoljenih kompliciranih pogojev z neodgovornim odnosom smučarske zveze Jugoslavije do tekmovanja, za nekaj let izpadel iz tekmovanja za svetovni pokal tekačev. Bo pa še vnaprej imel mednarodno FIS »A« prireditve.

Kljub temu pa je na tekmovanju 5. in 6. januarja letos nastopilo nekaj izredno dobrih tekmovalk in tekmovalcev. Iz Sovjetske zveze je nastopil Aleksander

Ponomarev, svetovni mladinski prvak za leto 1977, Jurij Skobov, nosilec zlate olimpijske kolajne iz iger v Saporu, odlični tekmovalci iz Bolgarije Barzanov Hristo, ki je v letošnji zimski priredbi na drugih tekmovanjih v Evropi v sam vrh najboljših tekačev. Med tekmovalkami pa velja omeniti dobre tekmovalke iz DDR, ki so na letošnjem svetovnem prvenstvu posegle po medaljah. Jugoslovanski tekmovalci in tekmovalke pa so kljub maloštevilni tuji udeležbi (45) ostali v njihovi senci.

REZULTATI:

Mladinci:

1. Ponomarev — SZ 28.58,10
2. Kühne — DDR 29.02,70
3. Brandt — DDR 29.14,05
13. Podlogar D. — JUG 31.17,02

Članice:

1. Rostok — DDR 32.34,27
2. Büchner — DDR 32.56,12
3. Tomašević — SZ 34.00,75
8. Kordež — JUG 35.12,09

Člani:

1. Skobov — SZ 41.50,50
2. Barzanov — BUL 42.04,29
3. Pjatigin — SZ 42.29,63
5. Tajnikar — JUG 43.52,33

Mladinci 3 × 10 km:

1. DDR
2. Bolgarija
3. CSSR

Članice 3 × 5 km:

1. DDR
2. Francija
3. Jugoslavija

Člani 3 × 10 km:

1. Sovjetska zveza
2. Švica
3. Jugoslavija

Aleksander Ponomarev — svetovni mladinski prvak

Prihodnja prireditev bo 5. in 6. januarja 1979 v Bohinju z mednarodno udeležbo, v ženski konkurenci pa bo prireditev najbrž štela za neuradni svetovni pokal v ženski konkurenci.

Tekaški prireditvi pa se je letošnje leto pridružila še ena FIS prireditev in sicer v alpskih disciplinah. Z dograditvijo Koble v programu I. in II. etape so se ponudili že pogoji za dobro organizacijo tekmovanja v alpskih disciplinah. Tako beležimo morda letos začetno prvo FIS »A«

tekmovanja v ženski konkurenci, ki bi se v nekaj letih razvilo v FIS »A« tekmovanje oz. tekmovanje za evropski ali celo svetovni pokal v ženski konkurenci morda pa tudi v konkurenci smučarjev.

V organizaciji smučarskega kluba Radovljica in v sodelovanju Telesne kulturne skupnosti Radovljica ter v pomoči Turist-progres Radovljica TOZD Kobra je bilo v soboto, 4. januarja 1978 tekmovanje v veleslalomu, v nedeljo, 5. januarja 1978 pa tekmovanje v slalomu. Udeležba je bila sicer skromna, saj so se udeležili tekmovanja tekmovalke iz Avstrije, Argentine in Jugoslavije (skupaj preko 40 tekmovalk), toda Kobra je letos, 4 leta po tem, ko se je po pobočju Koble ob žičnici popeljal prvi smučar, doživela svoj mednarodni krst v alpskih disciplinah. Udeleženci so imeli povrh še izredno leto sončno vreme, s prekrasnim razgledom po celi Bohinjski dolini, zadovoljni so bili s programi, predstavnik FIS pa presenečen nad tereni. Najbrž ne bo težko priti z dobrimi tereni in dobro organizacijo, kar so Bohinjci že večkrat dokazali, v krog najboljših prireditev v svetu, predvsem v smuku, ko bo dograjena še III. etapa Koble. To pa se obeta, da bo letos pričetek del zadnje etape.

REZULTATI:

Veleslalom:

1. Linder, Avstrija 2.16,20
2. Tome, Jugoslavija 2.17,35
3. Jerman, Jugoslavija 2.18,39
4. Zavadlav, Jugoslavija 2.18,68
5. Dornig, Jugoslavija 2.19,22
6. Koklič, Jugoslavija 2.20,67

7. Vitzhumm, Avstrija 2.20,69
8. Buder, Avstrija 2.21,26
9. Kolenc, Jugoslavija 2.21,27
10. Steiberger, Avstrija 2.21,31

Slalom:

1. Dornig, Jugoslavija 81,18
2. Tome, Jugoslavija 81,88
3. Linder, Avstrija 82,42
4. Jerman, Jugoslavija 82,49
5. Buder, Avstrija 84,28
6. Klerr, Avstrija 84,84
7. Steinberger, Avstrija 84,84
8. Zajc, Jugoslavija 85,85
9. Inreiter, Avstrija 85,90
10. Likozar, Jugoslavija 85,93

Pohod na Stol

Zimski pohod na Stol je postal že prava množična tradicija. Posvečen je borbi, Jeseniške čete 20. 2. 1942. leta na Stolu ter padlemu borcu Jožetu Kodru, doma iz Baške grape. Bitke na Stolu se je udeležilo 38 borcev, ki jim je poveljeval Polde Stražisar. Ob neuspehu, ki so ga doživeli Nemci skupno z domačimi izdajalci, so se maščevali nad Prešernovo kočjo in jo požgali.

Prvi zimski pohod na Stol je bil 25. 2. 1962, ob 20-letnici borbe. Pobudo je dal alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice. Tega pohoda se je udeležilo 51 planincev in alpinistov z Jesenic in še živčih borcev — udeležencev bitke. Na razvalinah požgane Prešernove kočje so ude-

leženci dali pobudo, da zgradijo novo. Ob vsestranski pomoči borcev, planincev, lovcev, tabornikov in mladincev je bila kočja 21. avgusta 1966 zgrajena. S tem se je pokazala velika solidarnost in dobra organiziranost za tako veliko in uspešno akcijo.

Zaradi slabih vremenskih pogojev je bil letošnji XII. pohod preložen za 1 mesec. Ta pa je bil posvečen tudi 200-letnici prvega vzpona na Triglav.

Za prvi pohod na Stol dobi vsak udeleženec posebno značko, za trikratni pohod srebrno in za petkratni zlato značko. Za 10-kratni pohod prejme vsak diplomu in plaketo.

Anton Noč

V slovo Janku Humerca

Kruta in neizprosna resnica je ponovno posegla v naše vrste in nam tudi tokrat iztrgala dolgoletnega člana našega kolektiva tovariša Janka Humerca. Spomini nas peljejo nazaj v čas prvih povojnih let, v težka leta obnove naše domovine, ko se je kot strokovnjak v naši stroki vključil v naš kolektiv. Kot obratovodja na raznih naših obratih je povsod nesebično vlagal svoje znanje in delo za razvoj naše delovne organizacije.

Ko je prevzel mesto strokovnega referenta v tehničnem sektorju podjetja, nam je velikokrat v najtežjih trenutkih s svojo mirno preudarjenostjo znal pomagati in svetovati, da smo uspešno izpolnjevali svoje naloge in tako veliko prispeval k razvoju in nadaljnjem napredku naše delovne organizacije.

Pri svojem delu nam je pokazal kakšen naj bo lik človeka, tovariša in sodelavca in kot takega se ga bomo vedno spominjali.

Stanje zaposlenih za mesec marec 1978

	de- učencev	lavcev v gosp.
TO »Tomaž Godec«		
Boh. Bistrica	452	11
TO Rečica	298	6
TO Mojstrana	59	3
TO Podnart	74	
TO Trgovina	20	1
DSSS	74	
Skupaj	977	21

Poročili so se:

Repaš Ištvan

Rodili so se:

Oblak Alojzu in Francki — hči Kuntič Stefanu in Vesni — hči Lebar Metki in Dušanu — hči Dragu Primožiču — sin

Odgovor brez vprašanja

Vodenje kakršnekoli dejavnosti brez predlogov in nasvetov je težko in zaradi tega lahko tudi premalo dobro urejeno.

Kako rešujemo vsakoletno problematiko v počitniškem domu v Seči ni vprašanj in ne predlogov pa vendar nekaj besed.

Ni storjeno vse, da v glasilo objavimo prijavnico za letovanje in določimo rok za prijavo. Ze tu se pričnejo problemi, ker prijave o letovanju dobiva recepcijska služba prav do dneva, ko že nameravate oditi v dom. Pričakujemo, da bo letos drugače, da bodo vaše prijave prispele do določenega roka. S tem boste

omogočili lažje upoštevanje vaših želja pri razporeditvi in omogočili ponudbo prostih kapacitet drugim.

Vsak dom — skupen kot lastni — zahteva stalno vzdrževanje in izboljšave, s tem pa tudi stroške. Tako je tudi letos z domom v Seči.

Ugotovili smo, da je potrebno za ureditev nad 180.000 din. Delo bo kmalu opravljeno.

V letošnjem letu ima tudi počitniški dom svoj jubilej. V mesecu juliju 1958 je občinski ljudski odbor Piran izdal sklep o pravici uporabe nepremičnin, ki so še danes v lasti naše DO.

Spremenilo se je marsikaj in se še spreminja. Dom je imel vrsto let svoj poslovni obračun z dobrimi in slabimi rezultati.

Z letošnjim poslovnim letom pa bo stranska počitniška dejavnost DO vpisana v register.

S tem pa so že tu novi problemi.

Dne 3. 4. 1978 je bil inšpekcijski ogled doma. Odpraviti bo potrebno še vrsto ugotovljenih pomanjkljivosti, ker bomo le potem smeli v dom sprejeti tudi starše naših delavcev in v primeru prostih kapacitet tudi zaposlene iz drugih DO.

Predpisi zahtevajo svoje. Potrebno bo razumevanje in zavedo rešiti, ker je vse namenjeno za boljše počutje v domu naš vseh.

Stanko Iskra

Cena dnevnega pensiona v letu 1978 bo:

— za zaposlene v DO (LIP Bled)	75,00 din
— otroci do 12 let starosti	40,00 din
— otroci nad 12 let ali zakonec brez zaposlitve	75,00 din
— mož, žena, zaposlena v drugi DO	105,00 din
— člani SOZD in drugi	130,00 din
— otroci do 12 let starosti	75,00 din
— otroci nad 12 let	130,00 din

— Regresiralo se bo od tri do deset dni, bivanje manj kot tri dni bomo zaračunali po ceni, določeni za posamezne obroke;

— Izmene v domu bodo na sedem dni in to ob torkih;

— Postavljanje šotorov in prikolic pri domu ne bo dovoljeno brez predhodnega dogovora z upravnikom doma;

— Upravni odbor počitniškega doma predlaga TO, da omogočijo tistim, ki nameravajo letovati v počitniškem domu odplačevanje oskrbnine v treh obrokih in to v mesecih junij, julij, avgust. Tudi enkratno plačilo opravite v TO.

